

Stärkt integration i ett öppet Sverige

Arbetsgruppens rapport till partistyrelsen



Innehåll

<i>INLEDNING</i>	<u>4</u>
<i>UTGÅNGSPUNKTER FÖR GRUPPENS ARBETE</i>	<u>5</u>
<i>SITUATIONEN I DAG</i>	<u>6</u>
<i>EU TAR INTE SITT ANSVAR</i>	<u>7</u>
Nya Moderaterna ska verka för:	<u>9</u>
<i>ORDNING OCH REDA I ASYLPROCESSEN</i>	<u>9</u>
Återvändande – en central del av ett legitimt system	<u>10</u>
Smugglare och pass	<u>11</u>
Nya Moderaterna ska verka för:	<u>12</u>
<i>PERMANENTA ELLER TILLFÄLLIGA UPPEHÅLLSTILLSTÅND</i>	<u>13</u>
Nya Moderaterna ska verka för:	<u>14</u>
<i>SKÄRP KRAVET PÅ FÖRSÖRJNING VID ANHÖRIGINVANDRING</i>	<u>14</u>
Nya Moderaterna ska verka för:	<u>15</u>
<i>ETT KOSTNADSEFFEKTIVT MOTTAGANDE</i>	<u>15</u>
Nya Moderaterna ska verka för:	<u>17</u>
<i>VÄGEN IN I SAMHÄLLET</i>	<u>18</u>
Arbetskraftsinvandring	<u>19</u>
Kommunerna har en nyckelroll	<u>20</u>
Arbetsförmedlingens roll måste renodlas	<u>21</u>
Hur möter vi bostadsbristen	<u>22</u>
Nya Moderaterna ska verka för:	<u>23</u>
<i>EFFEKTIVA INSATSER FRÅN DAG ETT</i>	<u>24</u>
Vuxet lärande – en viktig del på vägen till jobb	<u>25</u>
Språket – en nyckel till arbete och gemenskap	<u>26</u>
Nya Moderaterna ska verka för:	<u>27</u>
<i>ARBETSMARKNADEN FÖR UTRIKES FÖDDA</i>	<u>28</u>
Hinder för utrikes födda på svensk arbetsmarknad	<u>29</u>
Förslag för fler jobb	<u>29</u>
Öka drivkrafterna till jobb	<u>30</u>
Förbättra matchningen	<u>30</u>
Fler och bättre vägar till jobb	<u>31</u>
Ökat eget företagande och entreprenörskap	<u>32</u>
Fokus på utrikes födda kvinnors sysselsättning	<u>34</u>
Nya Moderaterna ska verka för:	<u>34</u>

<i>CIVLSAMHÄLLETS ROLL</i>	<u>35</u>
Nya Moderaterna ska verka för:	35
<i>SKOLANS BETYDELSE FÖR NÄSTA GENERATION</i>	<u>36</u>
Lämna grundskolan med fullständiga betyg	36
Grunden läggs i förskolan	37
Nya Moderaterna ska verka för:	38
<i>AVSLUTNING</i>	<u>38</u>

INLEDNING

Moderaternas partistyrelse tillsatte i januari 2015 sex arbetsgrupper för att förnya och utveckla Nya Moderaternas politik inom en rad områden. Arbetsgruppen Stärkt integration i ett öppet Sverige fick i uppdrag att presentera en rapport som ska ligga till grund för Moderaternas fortsatta politikutvecklingsarbete inom detta område under mandatperioden.

I en orolig omvärld söker sig många människor till Sverige. Krig och konflikter i bland annat Syrien och Irak innebär de kraftigaste globala flyktingströmmarna sedan andra världskriget. Det innebär ett högt migrationstryck på bland annat vårt land. Det innebär många möjligheter, samtidigt finns tydliga utmaningar.

Mångfald stärker Sverige och aldrig tidigare har så många utrikes födda gått till jobbet i Sverige som nu. Samtidigt är arbetslösheten bland utrikes födda fortsatt hög och många fastnar i bidragsberoende. Det är inte bara en förlust för den enskilde utan en förlust för Sverige när samhället misslyckas att ta till vara människors potential. Det är tydligt att kvaliteten och effektiviteten i integrationsarbetet måste förbättras. Jobb och språk är fortsatt utgångspunkten för en framgångsrik integration. Utbildningen för nyanlända måste förbättras samtidigt som vi måste förenkla för att ta tillvara på människors kompetenser och erfarenheter så att fler snabbt kan komma i arbete.

Sedan arbetsgruppen fick sitt uppdrag av partistyrelsen i januari har en rad verksamhetsbesök genomförts, gruppen har mött olika företrädare och sakkunniga. Utöver detta har arbetsgruppens medlemmar själva fördjupat sig i olika frågeställningar.

Förslagen i rapporten är arbetsgruppens egna.

Elisabeth Svantesson (ordförande)

Deltagare:

Hanif Bali, Mikael Cederbratt, Johan Forssell, Bo Frank, Tina Ghasemi, Inger Källgren-Sawela, Noria Manouchi, Edward Riedl, Johanna Sjö, Gunnar Strömmer, Åsa Wackelin, Patric Åberg

UTGÅNGSPUNKTER FÖR GRUPPENS ARBETE

Sverige står inför nya utmaningar när fler människor än någonsin tidigare söker skydd här. Även om många utrikes födda jobbar, driver företag och är i självförsörjning så fungerar integrationen dåligt. När nu väldigt många – på bara några år - väntas få uppehållstillstånd i Sverige finns en stor risk att segregation, arbetslöshet och utanförskap förvärras om inte politiken förändras. Politiken behöver omprövas då förutsättningarna förändras – 90 000 asylsökande per år är något annat än de 15 000 som sökte för några år sedan. Då krävs nya lösningar för att möta nya utmaningar. Nya Moderaterna är ett parti som bygger på tanken om människans frihet och egna ansvar. Vår tilltro till människans förmåga är stark. Vi menar att Sverige ska fortsätta vara ett land som tar emot människor på flykt. Vi har möjligheten och den moraliska skyldigheten att erbjuda människor ett bättre liv – oavsett om man flyr från krig eller vill bidra till Sverige genom att komma till Sverige för att arbeta. Denna möjlighet är värdefull och att erbjuda människor alternativ när det kan framstå som att inga andra finns, är vi stolta över och värnar. Att bibehålla en asylrätt som är rättssäker och generös är därför både rätt ur ett medmänskligt perspektiv och rätt för Sveriges framtid. Människor som kommer till Sverige kan förvänta sig mycket av oss – men vi måste också kunna förvänta oss mycket av dem som kommer hit. Nya människor i Sverige liksom vi som redan bor här har alla en skyldighet att sträva efter egenförsörjning och bidra till det gemensamma och det är politikens uppdrag att se till att alla har de bästa förutsättningarna att göra det.

Med stora flyktingströmmar är det också av stor vikt att värna legitimiteten i asylsystemet och göra mottagandet mer kostnadseffektivt. Utan detta riskerar tilltron till vår öppenhet att minska hos medborgarna. Sverige är ett välfärdssamhälle som har växt fram under lång tid. Vi är stolta över det och vi slår vakt om våra välfärdssystem. Sverige är dessutom ett land som präglas av relativt hög social tillit, där medborgarna har en internationellt sett mycket hög tilltro till myndigheter och samhällsfunktioner. Att bevara detta är viktiga utgångspunkter i gruppens arbete.

Moderaterna kommer aldrig att förespråka stängda gränser eller mindre öppenhet. Före andra världskriget var Sverige ett av världens fattigaste länder och mycket av vårt ekonomiska välstånd är byggt av och tillsammans med människor från andra delar av världen. Så vill vi att det ska fortsätta vara. Tillsammans med andra bygger vi trygghet, stabilitet och framtidstro. Nya människor i Sverige är en tillgång och en förutsättning för vår fortsatta välfärd. Men det kräver i gengäld mycket av oss när nya människor vill etablera sig här. Vi måste bli bättre på att hitta lösningar och effektiva och individualiserade insatser för att varje människa som kommer till Sverige ska kunna bidra.

Sverige har och ska fortsätta att ha ett välfärdssystem som tillgodoser människors behov och ger möjligheter i det svenska samhället. Sverige har under de senaste 100 åren genomgått stora förändringar gällande industriell- demografisk och urban utveckling. Detta har varit en mycket positiv utveckling, men det innebär också att vi ställs inför nya utmaningar.

Svenskar föder allt färre barn samtidigt som vår medelålder ökar stadigt. En högre medelålder ställer högre krav på sjukvård och äldreomsorg samtidigt som andelen människor i arbetsför ålder minskar. Sverige är därför beroende av invandrad arbetskraft för att klara den svenska välfärden på lång sikt. Arbetsförmedlingens prognos från april 2015 bedömer att Sverige kommer att behöva 64 000 nya människor varje år för att klara framtidens kompetensförsörjning. Sverige kommer att behöva utländsk arbetskraft för att på lång sikt kunna upprätthålla det välfärdssamhälle vi lever i. Med en åldrande befolkning kommer såväl sjukvård som äldreomsorg bli en allt större del av samhällsservicen på många håll i vårt land. Ett lägre barnafödande, en åldrande befolkning och ett allt senare inträde i arbetslivet ställer krav på andra vägar för att öka andelen av befolkningen i arbetsför ålder.

Fram till år 2030 kommer hela nettoökningen av befolkningen i arbetsför ålder vara utrikesfödda och var fjärde person i yrkesför ålder beräknas vara utrikesfödd. Detta är positivt och nödvändigt för Sveriges framtid. Men för att ta tillvara på den möjlighet migrationens krafter ger oss måste vi lyckas bättre att få människor att bidra till vår gemensamma välfärd genom arbete och självförsörjning och bryta bidragsberoendet som idag är alltför utbrett.

SITUATIONEN I DAG

Inte sedan andra världskriget har så många människor varit på flykt som idag. Beräkningar visar att 50 miljoner människor tvingats fly från sina hem och att bara i spåren av konflikten i Syrien har sju miljoner barn tvingats fly. Syrienkrisen som till en början bedömdes vara en del av den arabiska våren ser nu ut att ha permanentats. Många av de flyktkatastrofer som härjat i olika delar av Afrika har resulterat i permanenta flyktingläger där människor tvingas stanna i brist på andra alternativ. I Nigeria med närliggande länder plågas oliktänkande delar av befolkningarna av Boko Harams framfart som konsekvent kränker mänskliga rättigheter genom massavrättningar, tortyr och våldtäkter.

I flera länder i Mellanöstern ser vi nu också kriser som blommar upp på nytt efter en tid av lugn. I Irak blir många grupper av människor förföljda och lever under en stor hotbild från IS, Islamiska Staten. De tvingas på flykt av hänsynslösa terrorister. Huvudsakligen har den flykten hittills skett inom regionen, men om händelseförloppet fortsätter i en negativ riktning kommer EU att få se fler från Irak som letar sig mot vår region. I Jemen har gamla konflikter åter blossat upp och civila kommer dagligen i kläm mellan olika extremistiska grupper och det finns en risk att inbördeskrig är nära förestående. Ytterligare ett land i regionen befinner sig därför i ett mycket instabilt läge vilket gör situationen på totalen i regionen än svårare.

Läget i Libyen blir allt svårare för varje dag som går. Från Libyen utgår också de allra flesta båtar över Medelhavet för flyktingar i jakt på ett bättre liv i Europa. En rapport från FN visar att 85 procent av dem som räddades ur Medelhavet under 2014 hade påbörjat sin resa mot Europa från just Libyen.

Allt detta ställer höga krav på resten av världen att visa solidaritet och välvilja för de människor som inte längre kan vara kvar i sina hemländer eller regioner.

EU TAR INTE SITT ANSVAR

Sverige tar ett stort ansvar för världens flyktingar både genom en generös asylpolitik och genom ett stort humanitärt bistånd, framförallt genom FN:s flyktingkommissariat UNHCR. Men Sverige är ett litet land och är alltför ensamt i Europa om att känna och ta detta ansvar. Tillsammans tar Tyskland och Sverige emot nästan 60 procent av alla ansökningar som lämnas in i EU:s medlemsstater liksom de allra flesta syrier som söker sig till Europa. Enligt UNHCR:s rapportering från 2014 var Sverige det fjärde största landet räknat i asylsökande i världen. De enda länder som tar emot fler ansökningar än vi är Tyskland, USA och Turkiet. De allra flesta av de som söker asyl i Tyskland eller Sverige har kommit till Europa via Italien eller Grekland.

Dublinförordningen antogs i EU år 2003 och fastställer att förstalandsprincipen ska gälla för asyihanteringen och att asylsökande således ska ansöka om, och få sin asylansökan bedömd i det första EU landet de anländer till. Sveriges och Tysklands stora mottagande är beviset på att Dublinförordningen inte fungerar.

Om Dublinförordningen fungerat som det var tänkt så hade Sverige i princip inte fått ta emot några andra ansökningar om asyl än för de asylsökande som kommit via Arlanda. Sverige är mycket sällan det första landet sökande kommer i kontakt med givet vår geografiska position. Men systemet är heller inte gjort för att hantera de stora flyktingströmmar som vi nu ser. Om samtliga asylsökande som först anländer till Grekland och Italien faktiskt skulle få sin ansökan prövad där skulle systemet i dessa länder kollapsa. Under 2014 gjordes ett försök till omtag av Dublinförordningen inom ramen för EU-samarbetet. Omarbetningen kommer dock i realitet sannolikt inte att få några reella effekter på fördelningen inom unionen.

Sedan 2013 har EU ett gemensamt asylsystem på plats. Förhandlingarna för att nå dit tog mer än 20 år och Alliansregeringen var mellan 2006 och fram till ratificeringen 2013 en pådrivande kraft i detta arbete. Det ledde till att alla EU-länders asylrätt vilar på samma lagliga grund. Trots detta är asylprocesserna annorlunda utformade i varje land. Det gemensamma asylsystemet är ännu inte fullt ut implementerat och det kommer att ta många år innan det kommer att fungera enligt den avsikt som fanns när förhandlingarna påbörjades. Redan i dag är situationen i många länder ohållbar samtidigt som olika länders bedömningar av människors skyddsskäl skiljer sig åt. En somaliers chans till att få beviljat uppehållstillstånd för sina skyddsskäl varierar mellan 17 och 95 procent beroende på var i EU hon söker. Detta är vare sig rättvist mot individer eller mot länder som Sverige och Tyskland som tar rättsgrunderna på allvar och där beviljandegraden är mycket hög.

Det är av yttersta vikt att säkra lagliga vägar in i Europa. Systemet som det är utformat i dag gynnar illegala verksamheter och organiserad brottslighet genom en utbredd och i många fall hänsynslös flyktingsmuggling. Under den senaste tidens katastrofer

på Medelhavet har över 1 600 människor omkommit bara under de månader som passerat under 2015. EU- ländernas ovilja att hjälpa människor i nöd bidrar till att många människor i ren desperation ger sig ut på sjöodugliga båtar över ett hav som krävt många landsmäns liv. Detta är oacceptabelt och måste få ett slut.

Vi vill att Sverige ska kräva att samtliga medlemsstater i EU deltar i och utökar sitt deltagande i FN:s vidarebosättning, det som även kallas kvotflyktingsystemet. Det är dags att EU tar sitt ansvar för människor i nöd. Detta system är det enda system som redan i dagsläget finns på plats och kan hjälpa många fler människor varje år, om länder visar en vilja att delta. Det är det mest effektiva och rättvisa systemet för att hjälpa de människor i de mest utsatta situationerna genom att, i Sveriges fall, Migrationsverket tillsammans med UNHCR prövar asylrätten på plats i flyktingläger, samtidigt som det hjälper UNHCR att frigöra resurser för fler människor.

Men det räcker inte. Trycket från den så kallade irreguljära migrationen, det vill säga de människor som söker skydd inom EU fast utanför FN-systemet, kommer att kvarstå oavsett hur många kvotflyktingar vi kan förmå EU länderna att förbinda sig till att ta emot. Att Sverige och Tyskland tillsammans tar 60 procent av ansvarsbördan samtidigt som många andra smiter undan ansvar är orimligt. När fler människor är på flykt måste fler ta sitt ansvar.

Arbetsgruppen anser att de länder som i dag inte tar ett ansvar måste förmås att göra det. Det finns olika sätt att gå till väga för att uppnå en jämnare fördelning. Arbetsgruppen anser att ett tillvägagångssätt för att skapa ett jämnare mottagande är att bättre använda sig av ekonomiska incitament för att få samtliga EU:s medlemsländer att ta sitt ansvar. EU:s budget kan med fördel användas till detta på ett långt mer effektivt sätt än vad som görs i dag. De positiva ekonomiska incitamenten bör även åtföljas av ekonomiska sanktioner för de länder som inte lever upp till sitt ansvar. Det gemensamma asylsystemet i EU och de bestämmelser som regleras inom det måste följas - så att systemet även är gemensamt i praktiken. Ett annat tillvägagångssätt för att vidareutveckla systemet är att se till att asylsökande får sin prövning enligt ett gemensamt regelverk – och att man därefter bli mottagen i ett EU land utefter en fördelningsnyckel baserad på arbetsmarknad och befolkningens mängd. Ett sådant system skulle bidra till att undvika det orimliga ansvar som ett fåtal länder i dag tar – samtidigt som det bidrar med en process som är lika och rättvis för alla – inom hela unionen.

Arbetsgruppen vill på sikt se att dessa åtgärder bidrar till att göra det svårare för smugglare att utnyttja människors utsatthet och därmed minska antalet som riskerar sina liv på vägen till Europa. När denna möjlighet blir verklighet ser arbetsgruppen stora möjligheter för Sverige att utöka sitt kvotflyktingmottagande och därigenom få större möjligheter för kommuner och myndigheter att planera ett mottagande som fungerar bättre för såväl individ som samhälle. Att utöka antalet kvotflyktingar ger även en säker och laglig passage till Sverige för människor i störst behov.

Nya Moderaterna ska verka för:

- Att Sverige ska kräva att alla EU:s länder deltar i och utökar sitt deltagande FN:s kvotflyktningssystem eftersom allt för få länder i EU tar ansvar för människor på flykt.
- Att Sverige ska kräva att EU:s budget i kombination med ekonomiska sanktioner används för att förmå länder att öka sitt ansvarstagande eller kräva införandet av en fördelningsnyckel i EU som gör att mottagandet blir mer jämnt mellan medlemsländerna.

ORDNING OCH REDA I ASYLPROCESSEN

Sedan 2005 har vi i Sverige haft en asylprocess som är skild från politikens inflytande över individuella prövningar och som garanterar rättssäkerhet för alla som söker sig till vårt land. Detta är en grundpelare i en rättsstat och något vi ska värna. Vägen till ett uppehållstillstånd i Sverige ska bygga på opartisk och rättvis prövning av de lagar och regler som finns. Lagen ska tillämpas lika för alla och varje ansökningsprocess ska ha en tydlig början och ett tydligt avslut.

För att upprätthålla förtroendet för och legitimiteten i asylsystemet samt respekten för svenska lagar och myndighetsbeslut måste de människor som söker skydd i Sverige och som får avslag och lagakraftvunna beslut lämna landet. Detta är även en central del i ett långsiktigt hållbart mottagande. Alliansregeringen införde under 2007 ett så kallat återetableringsstöd som kan utbetalas i vissa fall där återetablering bedöms som svår. Stödet avser hjälpa dem som fått avslag att återvända till sina ursprungsländer självmant. Huvudprincipen är därför fortsatt att människor som får avslag ska lämna landet självmant. Men i de fall där detta inte sker måste myndigheter utvisa med tvång.

Vi måste vara tydliga med att en rättssäker och reglerad invandring kräver att de människor som får avslag på sin ansökan förväntas lämna landet. Asylprövningen är binär i bemärkelsen att antingen beviljas man asyl, eller så avslås ansökan. Det innebär även att det måste vara skillnad på konsekvenserna av dessa två beslut. Det kan tyckas självklart, men tyvärr ser inte situationen ut så i dag. Istället väljer många som fått avslag att trots det stanna i landet, antingen genom att gömma sig, eller på andra sätt låta bli att medverka i utvisningsprocessen.

Detta är en situation som inte är acceptabel eftersom det leder till att ett parallellt skuggsamhälle växer fram där människor utan uppehållstillstånd stannar kvar.

Många människor känner rädsla för att återvända trots att de inte bedömts ha asylskäl. Andra människor väljer att stanna i Sverige trots ett avslag, då Sverige ger långtgående rättigheter även till dem som saknar tillstånd att vistas i landet. Incitamenten för människor med lagakraftvunna beslut att lämna landet behöver därför ses över. I dagsläget är det helt enkelt inte tillräcklig skillnad mellan avslag eller

bifall på en asylansökan. Korta preskriptionstider och i internationell jämförelse generösa rättigheter bidrar till att människor hellre väljer ett liv i skuggsamhälle än att återvända till sina hemländer.

För att bromsa framväxten av det skuggsamhälle där många människor riskerar att fara illa, behöver vi fokusera på tre områden. Vi behöver ha korta och rättssäkra processer tillsammans med en incitamentsstruktur för återvändande som inte uppmuntrar till att människor stannar kvar i landet illegalt. Vi behöver även få klarlagt om den korta preskriptionstiden på såväl nationell som på EU-nivå minskar incitamenten att återvända. Alla dessa delar är nödvändiga för att bibehålla ett rättvist och rättssäkert asylsystem som värnar den reglerade invandringen.

Principen ska fortsatt vara att människor självmant ska ges chansen att återvända. Men för dem som väljer att inte självmant återvända, måste svenska myndigheter samarbeta för att gemensamt utvisa med tvång. Människor som saknar rätt att vistas i landet måste därför överlämnas till polismyndigheten som tillsammans med kriminalvården ansvarar för transport till ursprungslandet.

Återvändande – en central del av ett legitimt system

Under 2014 var Georgien, Kosovo, Serbien och Albanien bland topp tio asylländer i Sverige. Under fem procent av dessa ansökningar beviljas. Många andra EU-stater har sedan länge så kallade säkra länder; vilket i korthet innebär att sökande från länder där beviljandegraden är låg och söktrycket högt ska prioriteras och påskyndas.

I dag handlar många fall från dessa länder om att man söker sig till Sverige på grund av dåliga förhållanden i sitt hemland, men däremot inte på grund av sådana förhållanden som beviljar skyddsskäl.

Avvisning med omedelbar verkställighet innebär att den sökande inte får vara kvar i landet under tiden ansökan överklagas. Detta infördes 2005. Därför får avvisning ske innan det vunnit laga kraft i de fall det är uppenbart att skyddsgrunder inte föreligger. Men beslut om avvisning kan inte ske mer än tre månader efter det att ansökan om asyl lämnats in. Det är därför av yttersta vikt att snabba på förfarandet med ansökningar. Sverige använder sig redan av ett så kallat snabbspår för sökande från dessa länder, men i tider av ett extremt högt söktryck behöver signalvärdet i att inte söka asyl utan grunder i Sverige öka. Vi behöver också frigöra de platser och resurser som nu tas upp av människor som uppenbarligen inte beviljas uppehållstillstånd.

Även om tiderna för den här gruppen sökande är kortare än för andra grupper så är de fortsatt inte tillräckligt korta och drar därför på resurser som behövs för andra. Arbetsgruppen vill därför att vi inför principen för säkra länder för de fall där beviljandegraden konsekvent under flera års tid understigit fem procent. Dessa ansökningar måste hanteras i särskild ordning så att de prioriteras och att en tydlig tidsgräns införs för handläggningen av dessa ärenden.

Andelen människor som väljer att frivilligt lämna Sverige efter lagakraftvunnet beslut minskar stadigt. I många fall väljer personer att gå under jorden för att undvika tvångsutvisning. Många av dessa är även individer som fått ett Dublinbeslut – där personens ansökan ska prövas i ett annat EU land, där personen kanske inte vill bo.

Såväl preskriptionstiderna i Sverige som i EU är i dag relativt korta. Om man därför kommit till Sverige för att söka asyl, men bedöms ha skyldighet att återvända till det första landet man kommit i kontakt med i EU väljer många att gå under jorden under de 18 månader som krävs för att Dublinbeslutet ska ha blivit preskriberat. De svenska bestämmelserna reglerar den tiden från dess att man har ett lagakraftvunnet avvisningsbeslut till dess att det beslutet upphör att gälla och man åter kan ansöka om att få stanna i landet. Den tiden är i dag fyra år. Den relativt korta preskriptionstiden i samband med de, i internationell jämförelse generösa rättigheterna människor som lever i Sverige illegalt har bidrar till svagare incitament för människor att återvända.

Arbetsgruppen föreslår därför att den nationella preskriptionstiden ses över och att man på EU-nivå diskuterar en översyn av preskriptionstiden för Dublinärenden.

Arbetsgruppen vill därför att polismyndigheten ges ökade möjligheter att på ett effektivt sätt hantera återvändandet för de människor som inte fått skydd beviljat i Sverige. Vi vill också se ett intensifierat och effektiviserat samarbete mellan polismyndigheten, kriminalvården och Migrationsverket i syfte att öka antalet som återvänder. Detta inkluderar överföringen av Dublinärenden som bör hanteras skyndsamt för att på sikt minska ogrundade ansökningar.

Smugglare och pass

Svenska pass är mycket åtråvärda för många människor i världen. Dels för att det ger möjlighet att få komma till Sverige där vi har trygghet i form av ett goda utbildningssystem och utvecklade välfärdssystem, men också på grund av att man med lätthet kan resa viseringsfritt till många länder i världen. Många som kommer till Sverige som flyktingar för att söka asyl har använt sig av så kallade "look-alike" pass. Polisen bedömer att så många som 90 procent av dem som söker asyl här har kommit till Sverige med hjälp av flyktingsmugglare.

Att svenska pass hanteras ovarsamt och i kriminella syften måste stävjas. När många pass är på drift finns också stora risker för att passen hamnar i händerna på människor som inte söker sig till Sverige för att söka skydd, men som planerar och utför terroristattacker eller ägnar sig åt organiserad brottslighet.

Den senaste tidens tragiska katastrofer med dödlig utgång på Medelhavet visar med stor tydlighet den hänsynslöshet som präglar människosmugglingen. Arbetsgruppen anser i ljuset av detta att de straffsatser som i dag finns för människosmuggling inte står i proportion till brottets allvar. Arbetsgruppen vill därför se en skärpning av straffen för människosmuggling.

I dagsläget går stora summor pengar till organiserad brottslighet i Sverige, men polisen har svårt att göra tillräckligt för att gripa organisatörerna bakom smugglingen. Det är orimligt att det ska vara både enklare att komma undan med och mer lönsamt att smuggla människor än narkotika. Arbetsgruppen vill därför att polisens verktyg för bekämpning av organisatörerna bakom smugglingen utökas.

Arbetsgruppen föreslår även, som ett led i att göra det svårare för flyktingsmugglare, att reglerna skärps runt den svenska passhanteringen. Nuvarande situation är ohållbar.

I slutet av februari 2105 redovisades en departementskrivelse om missbruk av svenska pass. Utredningen tillsattes av Alliansregeringen och kom med flertalet goda förslag om hur missbruket ska stävjas. Arbetsgruppen ställer sig bakom rekommendationen att man får ett max antal pass under en femårsperiod och att pass utöver detta endast blir provisoriska och för en speciell resa. Vi vill också likt utredningens förslag se en sänkning av giltighetstiden för pass för barn under sex år. När ett provisoriskt pass utfärdas ska annat giltigt pass återkallas och spärras i såväl internationella som nationella databaser. Vi vill också se en ökad användning av biometriska kontroller vid Schengens yttre gränser. Likt utredningens förslag ser vi också ett behov av en obligatorisk kontroll av fingeravtryck för resenärer till Schengen från tredje land såväl på sikt även för dem som reser från Schengen till tredje land.

Dessa förslag har tillsammans möjligheten att i framtiden skapa en migration till Sverige som styrs av ett kvotsystem, där människor inte får illa genom farliga och illegala vägar och där organiserad brottslighet inte tillåts sko sig på människor utsatthet. Systemet kommer även att bidra till en långsiktigt hållbar och planerad invandring till Sverige.

Nya Moderaterna ska verka för:

- Att skillnaden i konsekvenser av ett bifall eller ett avslag på en asylansökan blir tydligare.
- Att preskriptionstiden i såväl Sverige som på EU nivå ses över i syfte att motverka vilja att bli kvar i landet efter lagkraftvunnet utvisningsbeslut.
- Att asylansökningar från så kallade säkra länder ska hanteras i särskild ordning med tydligare tidsgränser.
- Att straffen för flyktingsmuggling väsentligen skärps.
- Att polisen ska ges tydliga instruktioner att högre prioritera arbetet med att stoppa flyktingsmugglingen. Om det behövs ska större ekonomiska resurser knytas till denna verksamhet.
- Att reglerna för Svenska pass skärps – giltighetstiden för barns pass måste sänkas, utfärdandet av provisoriska pass måste åtföljas av en nationell och internationell spärr av övriga pass, och ett max antal pass per femårsperiod bör införas.
- Att införa av obligatorisk kontroll av fingeravtryck för tredjelandsmedborgare vid inresa i Schengenområde samt på sikt även för dem som reser från Schengen till tredje land.

PERMANENTA ELLER TILLFÄLLIGA UPPEHÅLLSTILLSTÅND

Alla länder inom EU har förbundit sig till samma konventioner för att skydda människor på flykt. Det är en grundläggande princip för alla stater som står upp för mänskliga rättigheter.

Att människor på flykt ska kunna söka, och i de fall de bedöms ha skäl få skydd, är en viktig princip som Nya Moderaterna aldrig viker från. Men det är viktigt att komma ihåg att såväl tillfälliga som permanenta uppehållstillstånd värnar asylrätten och ger människor skydd.

Vi ser att integrationen i Sverige har fungerat alldeles för dåligt. Utrikes födda har svårt att komma i arbete och hitta bostäder och är överrepresenterade i långvarigt bidragsberoende. Detta måste brytas. Politiken har mycket att bidra med för att underlätta för människor att integreras i det svenska samhället – men vi måste också förvänta oss att människor vill och har förmåga att göra det. Vi vill stärka människors drivkrafter till arbete och integration.

Arbetsgruppen vill därför se att huvudprincipen för uppehållstillstånd ändras från permanenta till tillfälliga för dem som söker sig till EU på egen hand utanför FN:s kvotflyktingssystem.

Arbetsgruppen föreslår därför att tillfälliga uppehållstillstånd om tre år blir ny huvudregel för dem som kommer på egen hand till Sverige. Vi vill att det tillfälliga uppehållstillståndet blir permanent efter tre år om man fullföljt de etableringsaktiviteter man har i sin etableringsplan och skyddsskäl kvarstår. Detta är en del i att öka incitamenten och egenansvaret i att bidra till att göra sig anställningsbar. Arbetsgruppen anser det rimligt att trots att uppehållstillståndet är tillfälligt ska man arbeta för att göra sig anställningsbar och därmed få permanent uppehållstillstånd. Har etableringsinsatserna inte fullföljts förlängs det tillfälliga uppehållstillståndet om tre nya år om skyddsbehov kvarstår. Efter två perioder med treåriga tillstånd, sammanlagt sex år, övergår det tillfälliga uppehållstillståndet automatiskt till permanent om skyddsskäl kvarstår.

Arbetslinjen måste gälla alla i Sverige. Vi vill därför öka drivkrafterna för nyanlända med tillfälliga uppehållstillstånd att komma i arbete. Arbetsgruppen vill därför att ett tillfälligt uppehållstillstånd blir permanent om man innehaft en anställning med lön efter villkor i sex månader.

I dag kan man inte ansöka om familjeåterförening på ett tillfälligt uppehållstillstånd. Arbetsgruppen vill värna familjers rätt att återförenas efter krig och därför föreslår vi att dem som blivit beviljade tillfälliga uppehållstillstånd om tre år har samma rätt som i dag att återförenas med sin familj. De som ansluter till anknytningspersonen i efterhand kommer även de att ges tillfälliga tillstånd med samma möjligheter att omvandla det till ett permanent.

Nya Moderaterna ska verka för:

- Att permanenta uppehållstillstånd fortsatt ges till dem som kommer till Sverige via FN:s kvotflyktingsystem, men att tillfälliga uppehållstillstånd blir huvudregeln för dem som anländer på egen hand.
- Att tillfälliga uppehållstillstånd blir permanenta efter tre år om etableringsaktiviteter fullföljts och skyddsskäl kvarstår. Om man inte fullgjort sina etableringsaktiviteter får man ett förlängt tillfälligt tillstånd i tre år till om skyddsskäl kvarstår. Efter en sammanlagt period av sex år övergår det tillfälliga uppehållstillståndet till permanent.
- Att det tillfälliga uppehållstillståndet övergår i ett permanent uppehållstillstånd om den aktuella personen uppvisar ett anställningskontrakt med avtalsenlig lön och villkor under de senaste sex månaderna.
- Att reglerna om familjeåterförening ändras så att man tillåts ansöka om familjeåterförening på ett tillfälligt uppehållstillstånd om tre år.

SKÄRP KRAVET PÅ FÖRSÖRJNING VID ANHÖRIGINVANDRING

En hög invandring till Sverige leder nästan alltid till en hög anhöriginvandring i ett senare skede. I Migrationsverkets prognos för februari 2015 står "Under år 2015 kan antalet nya asyltillstånd bli 49 400 och antalet kvotflyktingar 1 900 och antalet inresta anhöriga 18 300, totalt 69 600 nyanlända personer."

Försörjningskravet infördes 2009 av Alliansregeringen och Sverige var då det enda land i EU som saknade liknande krav. I och med införandet av kravet infördes också en mängd undantag som gör att kravet i dag endast omfattar under en procent. I dag får man automatiskt undantag om man är en barnfamilj, har bott i Sverige med uppehållstillstånd i mer än fyra år, om du är svensk medborgare, om du är konventionsflykting eller om du har nedsatt arbetsförmåga. Kravet i sig innebär en ordnad bostad och försörjning för anknytningspersonen. Den utredning som hade till uppgift att se över nyanlända kvinnors och anhöriginvandrades på arbetsmarknaden presenterade under 2012 den så kallade AKKA utredningen. Utredningen pekar på flertalet hinder på arbetsmarknaden för framförallt nyanlända anhöriga kvinnor från tredjeland. Många av dem räknas till gruppen övriga anhöriga – vilket oftast innebär att man kommer till Sverige på nyetablerad relation. I denna kategori fick 40 procent av männen och 30 procent av kvinnorna försörjningsstöd under det första året. Detta ger starka indikationer om att anknytningspersonen i Sverige inte var tillräckligt etablerad i samhället för att kunna erbjuda den efterkommande en tillräckligt god integration.

Vi står upp för rätten till familjeåterföreningar för de familjer som splittrats på grund av krig och förföljelse. Men den största delen av anhöriginvandringen är så kallade nyetablerade relationer och dem som anländer till personer som arbetskraftsinvandrat till Sverige. För dessa grupper bör vi kräva att vissa grundläggande förutsättningar

finns ordnade innan man tillåts ta sina nära och kära till Sverige. Arbetsgruppen anser att det är positivt för dem som kommer i efterhand att anlända till en anknytningsperson med ordnade förhållanden och att få en väg in i samhället via ett eget arbete.

Arbetsgruppen föreslår att försörjningskravet ska omfatta fler. I dag omfattas alltför få och undantagen gäller personer som rimligen borde kunna försörja de personer de önskar ta till Sverige. Undantaget för svenska medborgare och dem som bott i Sverige i mer än fyra år bör således tas bort. Möjligheterna för de flyktingar som vill återförenas med sina redan existerande familjer påverkas alltså inte. Vi värnar barnets perspektiv i de fall man på grund av krig och förföljelse blivit separerad från sin familj.

Vi vill också att själva kravets omfattning ska utökas för vissa grupper. Det är rimligt att arbetskraftsinvandrare som önskar ta sin familj till Sverige inte bara omfattas av kravet utan även har grundläggande försörjningsförmåga för de efterkommande motsvarande nivån på försörjningsstöd. Detta bör även gälla dem som har så kallade nyetablerade anknytningar, det vill säga personer som väljer att ta en ny partner till Sverige.

Nya Moderaterna ska verka för:

- Att försörjningskravet utökas till att omfatta fler. Undantagen för svenska medborgare och den som bott i Sverige mer än fyra år tas bort. Detta kommer att påverka huvudsakligen nyetablerade relationer och påverkar inte rätten till familjeåterförening för flyktingar.
- Att försörjningskravets innebörd utökas. Den som vill ta någon till Sverige ska ha en grundläggande försörjningsförmåga för sig själv, men också för de anhöriga som anländer i efterhand. Denna försörjningsförmåga bör som lägst motsvara nivån på försörjningsstöd som familjen skulle beviljas om man sökte ekonomiskt bistånd hos socialtjänsten.

ETT KOSTNADSEFFEKTIVT MOTTAGANDE

För att kunna hantera den nya situation vi står inför givet dagens, och de kommande årens, stora antal asylsökande så måste vi fokusera på en effektiv och rättssäker asylprövning med ett tydligt avslut och en tydlig skillnad mellan avslag och bifall. Vi måste prioritera människor med verkliga skyddsskäl och öka kostnadseffektiviteten och medvetenheten kring de faktiska kostnaderna.

Samtliga områden där skattemedel finansierar offentlig verksamhet ska präglas av ordning och reda och kostnadseffektivitet. I dagsläget är detta en stor utmaning för Migrationsverket.

Då fler och fler söker sig till Sverige har Migrationsverket svårt att finna boende till asylsökande. Under 1990- talet använde man större förläggningar, men senare övergick Migrationsverket till att använda lägenhetsboenden i det vanliga

bostadsbeståndet. Nu, i och med det höga söktrycket, är det svårt att hitta tillräckligt många lägenheter. Billiga lägenheter eftersöks dessutom av många andra. Resultatet har blivit att Migrationsverket tvingats upphandla så kallade tillfälliga boenden såsom gamla hotell och campingplatser från privata aktörer. Denna brist har möjliggjort stora vinster för dem som vinner upphandlingarna. Besluten tas även under stor tidspress från Migrationsverkets sida vilket gör det mycket svårt för kommunerna att planera och förbereda den samhällsservice som ska erbjudas de asylsökande. Många gånger hamnar dessa boendeformer i kommuner som redan tar ett stort ansvar för såväl nyanlända som asylsökande. Migrationsverket uppskattar att det under hösten 2015 kommer att bo närmare 60 000 människor i tillfälliga boenden runt om i landet.

Ungefär hälften av dem som i dag befinner sig i processen att få sin asylansökan behandlad bor i så kallat eget boende (EBO). Det innebär att man under tiden då ansökan behandlas kan välja att bo tillsammans med familj eller vänner som redan bor i Sverige. Detta kan skapa stora utmaningar i planeringen av samhällsservicen då det är svårt att förutsäga hur många som på eget bevåg kommer att flytta till kommunen. Utöver detta så är trångboddhet en vanlig konsekvens i dessa fall och är inte alltid gynnsamt för familjer som bor tillsammans på en liten yta. Men samtidigt ser gruppen fördelar med det egna boendet – att efter en orolig tid på flykt finna trygghet och igenkänning i släkt och vänner ska inte underskattas. Dem som väljer att bo i eget boende har heller inget behov av att Migrationsverket ordnar boenden, något som just nu är mycket svårt.

Många kommuner står i dag inför stora utmaningar framförallt vad gäller skola och förskola åt barn som befinner sig i asylprocessen. Redan efter fyra veckor har kommunerna skyldighet att erbjuda barn en skolplats och mindre barn en plats i förskolan. Då ledtiderna för information från Migrationsverkets sida gentemot kommunerna är mycket korta blir detta en i det närmaste omöjlig uppgift. Migrationsverket får därtill enbart informera kommunen om barnens närvaro om föräldrarna gett tillstånd till det. Kommunernas ersättning för asylsökande barn i den kommunala verksamheten är schablonbaserad och tar därför inte hänsyn till särskilda behov eller behovet av större lokaler. Ersättningssystemet är också byråkratiskt och svårförståeligt, något som även påpekas av de nationella samordnarna för mottagande i deras slutrapport från 2014.

En stor utgift för Migrationsverket är de kostnader som uppstår i mottagandet av ensamkommande barn. Detta representerar en tredjedel av Migrationsverkets budget. En orsak till de höga kostnaderna är den boendeform som i dag måste tillhandahållas för ensamkommande barn. I dagsläget bor barnen på så kallade HVB hem – hem för vård eller boende. Platserna är resurskrävande då kraven för denna typ av boende är mycket specifika gällande personal och övrig service. HVB-hemmen har också ursprungligen ett annat syfte – för barn och ungdomar i behov av vård och uppsyn. Dessa ungdomar har i dag svårt att få en plats på den typen av boende. I många fall är barnen i övre tonåren och har under lång tid klarat sig själva vilket gör att boendeformen inte är väl anpassad till barnens behov.

Vi vill se ökat fokus på kostnadseffektivitet i mottagandet, säkerställa ett mer flexibelt mottagande och att Migrationsverket i tider av högt söktryck ska ges utökade

möjlighet att ordna och driva flyktingförläggningar i egen regi. Detta skulle möjliggöra långsiktiga relationer mellan Migrationsverket och kommunerna samtidigt som det är ett ansvarsfullt sätt att hantera skattepengar och begränsar privata aktörers kortsiktiga övervinster. Att vissa privata aktörer nu kan göra stora vinster på kortsiktiga lösningar och i vissa fall bristande kvalitet är oacceptabelt.

Även om Migrationsverket ökar sitt bestånd av större anläggningar i egen regi kommer fortsatt upphandling av privata aktörer att behövas för att tillgodose de stora behov av tak över huvudet åt asylsökande som nu finns. Arbetsgruppen föreslår, i syfte att skapa en jämnare fördelning av asylsökande, att upphandlingar från privata aktörer i kommuner som redan tar ett stort ansvar för asylsökande ska undantas. Vidare ska Migrationsverket i dessa upphandlingar alltid ha ett perspektiv av långsiktighet och ökade planeringsmöjligheter för kommunerna samt sträva efter maximal kostnadseffektivitet.

För att ytterligare underlätta för kommunerna föreslår vi även att Migrationsverket ska ge barnen i asylboenden intensivkurser i svenska tillsammans med förberedande utbildning under tiden ansökningar handläggs. Barn måste bli bättre förberedda på att gå in i en vanlig svensk skolklass.

Arbetsgruppen vill även att grundläggande språkundervisning finns tillhanda i Migrationsverkets boenden, civilsamhället har här en stor roll att spela. Vidare menar vi att en kartläggning av kompetenser ska ske under tiden i asylboende, så att individen har så goda förutsättningar som möjligt att tillgodose sin etableringsplan. Då handläggningstiderna för några år sedan var mycket korta har denna typ av insats under senare år inte behövts. Men då vi ser ökade handläggningstider finns också ökade behov av insatser redan i anläggningsboende.

Nya Moderaterna vill att Migrationsverket ska få ett utökat uppdrag att i syfte att säkerställa långsiktig kostnadseffektivitet kunna förvärva statliga byggnader samt uppföra nya att nyttja som större anläggning i tider av hårt söktryck. De lägenheter som Migrationsverket förfogar över, vilket i dagsläget handlar om boende för ca 30 000 personer skulle då kunna övergå till nyanlända.

Alliansregeringen tillsatte en utredning om tvångsvård för barn och unga. Utredningen släppte under hösten 2014 ett delbetänkande som föreslår en mer individualiserad boendeform kallad stödboende. Boendet är mer fritt än vad boende i HVB-hem är och mer ansvar ges åt ungdomarna själva. Samtidigt som boendeformen bättre tillvaratar enskildas behov är den långt mer resurseffektiv. Arbetsgruppen vill därför se att ensamkommande barn huvudsakligen bosätts i boende som föreslås i delbetänkandet och att man endast i behovsprövade fall använder sig av HVB-hem för ensamkommande.

Nya Moderaterna ska verka för:

- Att Migrationsverket ska ges rätt att driva boenden i egen regi.

- Att boendeformen för ensamkommande barn bör ändras och att HVB-hem ska användas endast i behovsprövade fall – annars bör stödboende som föreslagits i delbetänkandet SoU 2014:3 användas.
- Att regelverket för upphandlingar av flyktingförläggningar och andra typer av boenden ändras så att privata aktörer som vill förlägga verksamhet i kommuner där det redan finns en överetablering av asylsökande ska undantas i upphandlingsförfarandet.
- Att Migrationsverkets upphandlingar alltid ska ha ett perspektiv av långsiktighet och ökade planeringsmöjligheter för kommunerna samt sträva efter maximal kostnadseffektivitet.
- Att Migrationsverket ska tillse att barn i asylboenden får intensivkurser i svenska tillsammans med förberedande utbildning under tiden ansökningar handläggs. Denna förberedelse för skolgången ska ske i Migrationsverkets lokaler och syftar till att underlätta integrationen för barnen in i skolan när nödvändiga språkkunskaper uppnåtts.
- Att även vuxna asylsökande i asylboenden ska ha undervisning i svenska under tiden Migrationsverket prövar ansökan.
- Att asylsökande ska genomgå en kartläggning av kompetenser under tiden i asylboende, så att individen ges så goda förutsättningar som möjligt att klara sin etableringsplan.

VÄGEN IN I SAMHÄLLET

Sverige ger nya möjligheter till människor som flytt för sina liv och stora möjligheter till deras barn. Med dessa möjligheter följer ett tydligt och självklart ansvar för alla och envar när det gäller att bidra till den egna försörjningen.

Alla som vill och kan jobba ska också ha ett arbete att gå till. Det måste också finnas tydliga drivkrafter som uppmuntrar till egen försörjning istället för att låta sig försörjas av samhället. Vi från politikens sida har ett tydligt ansvar för att skapa förutsättningar för jobb att växa fram. Jobben är Nya Moderaternas viktigaste fråga.

Samtidigt ska vi vara tydliga med att var och en också har ett ansvar för att göra sig själv anställningsbar. Det kan yttra sig på många olika sätt eftersom varje människa är unik och har olika förutsättningar. Men grundprincipen måste vara glasklar. Vuxna människor ska jobba. Och alla har ett ansvar för att efter förmåga bidra till att komma i arbete. Arbete, arbetsgemenskap och en egen lön som det går att leva på innebär makt över den egna vardagen.

Om de flesta jobb kräver en utbildning så är det inte orimligt att förvänta sig att den som saknar utbildning skaffar sig det. Om de flesta jobb kräver att man kan språket är det inte orimligt att förvänta sig att den som inte kan språket lär sig det. Om det finns jobb i en annan del av landet så är det inte orimligt att förvänta sig att den som saknar ett jobb får flytta dit jobben finns.

När en person fått uppehållstillstånd i Sverige ska personen folkbokföras och flytta till en kommun. Detta fungerar i dagsläget inte tillfredsställande. Drygt 9 200 personer befinner sig idag i Migrationsverkets anläggningsboenden med uppehållstillstånd och inväntar en kommunplacering. Detta utgör en problematisk flaskhals då Migrationsverkets behov av boende för nya asylsökande är betydande.

Vi menar att alla människor föds med drivkrafter och egen förmåga. Vi tror att dessa drivkrafter är stora hos människor som flytt till Sverige för att skapa sig ett bättre liv. Då är det viktigt att samhället möter upp denna vilja så tidigt som möjligt med insatser som ger förutsättningar för jobb, bostad och språkkunskaper. Dessa insatser måste ges snabbare. Vi måste bryta den destruktiva tiden av väntan på att livet i Sverige ska starta. Grundförutsättningen för detta är att personer som beviljats uppehållstillstånd snabbt ska flytta ut i en kommun. Varje dag i sysslös väntan på kommunplacering i ett asylboende ökar risken för att fastna i utanförskap och bidragsberoende.

Arbetskraftsinvandring

Vi behöver invandrad arbetskraft för att kompetensförsörja såväl offentlig verksamhet som svenska företag. År 2008 öppnade Moderaterna tillsammans med Miljöpartiet en dörr till Sverige som varit stängd under mer än 30 år. Vi gick från en ordning där en myndighet bedömt behovet av att rekrytera arbetskraft från tredje land, till ett öppet och flexibelt system som ger Sverige förutsättningar för att möta både dagens och framtidens behov på arbetsmarknaden. Alla människor som vill komma till Sverige för att skapa sig ett bättre liv genom att arbeta och bidra till vår gemensamma välfärd ska kunna göra det. Sverige är ett litet land med ett svårt språk och med ett klimat som inte alltid är lockande. Då måste Sverige stå sig i den internationella konkurrensen om kompetensförsörjning. Arbetsgruppens förhoppning är att Miljöpartiet även i regeringsställning kommer att försvara vår gemensamma reform kring arbetskraftsinvandringen mot de protektionistiska vindar som blåser inom Socialdemokraterna. Denna reform bör vårdas utifrån dess grundsyfte; en möjlighet för Sverige att möta de utmaningar som skapas av den demografiska utvecklingen, en ny väg för människor att komma till Sverige och en möjlighet för arbetsgivare att utifrån sina behov anställa människor från hela världen.

Alla arbetstagare ska ha rimliga arbetsvillkor, oavsett ursprung, och det är självfallet oacceptabelt att enskilda arbetsgivare inte följer de lagar och regler som gäller. Alliansens partier har därför, tillsammans med Miljöpartiet, infört kraftfulla åtgärder för att upptäcka och stoppa missbruk av arbetskraftsinvandringsreglerna. Det handlar om efterkontroller, straffsanktionerad uppgiftsskyldighet för arbetsgivare avseende anställningsvillkor samt kompletterande återkallelsebestämmelser. Dessutom har utländska arbetstagare fått ett utökat skydd genom en förlängd omställningsperiod och bättre information om sina rättigheter. I första skedet gäller det att utvärdera effekterna åtgärderna haft på fusket, kvarstår då risker för utnyttjande måste vi vara öppna för att göra mer.

Arbetsgruppen ser positivt på arbetskraftsinvandring och vill fortsätta att förbättra och vidareutveckla reformen. Migrationsverket har gjort framsteg i att digitalisera ansökningsprocessen, men givet Sveriges rekryteringsbehov anser arbetsgruppen att arbetet med detta måste fortsätta. Vi vill även att Migrationsverket arbetar med att korta handläggningstiderna för arbetstillstånd, särskilt för egenföretagare där väntetiden i dag är lång.

Kommunerna har en nyckelroll

Många kommuner tar ett stort ansvar, men fler måste göra mer. Ekonomiska drivkrafter för att ta emot finns redan för de kommuner som tar ett stort ansvar, då de får en högre ersättning än de kommuner som tar ett mindre ansvar. Men fortfarande är mottagandet i kommunerna mycket ojämnt. Arbetsgruppen menar att detta är oacceptabelt.

Enligt Boverket behövs 6 500 bostäder för att kunna bosätta de personer som fått uppehållstillstånd men som fortsatt sitter i anläggningsboenden.

I de avtal som skrivs mellan Migrationsverket och kommunerna gällande mottagande av nyanlända finns alltför stor flexibilitet för kommunerna att inte leva upp till sina löften. Man kan i dessa avtal ange ett antal platser som kommunen kan erbjuda, men i ett senare skede minskar antalet drastiskt. Vi vill därför att kommunerna ska vara bundna av de avtalen om mottagande man väljer att ingå.

Det största problemet gällande kommunplacering av nyanlända är den generella bostadsbristen i Sverige. Detta tillsammans med det faktum att bostäder ofta finns där jobben inte finns skapar en stor diskrepans i möjligheterna till såväl jobb som bostad. Arbetsförmedlingen måste få till stånd ett mer effektivt samarbete med kommunerna i långt högre utsträckning än i dag. Kommunerna har många viktiga kompetensområden som Arbetsförmedlingen behöver bli bättre på att nyttja. Dessa kompetenser behövs för att ordna praktikplatser, utbildningar och jobb.

Då många i dag väljer att bosätta sig hos släkt eller vänner utan hjälp från Arbetsförmedlingen gör detta att planeringen för kommunerna blir svår. Kommuner såsom Södertälje har på grund av stor inflyttning av dem som väljer eget boende inte haft möjligheter att sluta avtal om mottagande med Migrationsverket. Eget boende har både för- och nackdelar. En av fördelarna är att man kan komma nära nätverk som kan vara värdefulla för att skapa sig ett nytt liv i Sverige. Detta gäller särskilt om man flyttar till en region med en stark arbetsmarknad. Men samtidigt ser vi flera nackdelar eftersom det ofta är så att man flyttar till utanförskapsområden där möjligheterna till en god integration är dåliga.

Det är relativt vanligt att människor under tiden med etableringsplan flyttar mellan flera kommuner. Detta gör det svårt för Arbetsförmedlingen att få kvalitet i utbudet av insatser och ännu svårare för individen att få konsekvens i sina insatser. Arbetsgruppen vill därför att full etableringsersättning ska villkoras mot att man under tiden med etableringsplan blir kvar i den kommun man anvisats eller själv valt. Detta

ger bättre förutsättningar för individen att få rätt och effektiva insatser samtidigt som det förenklar planeringen för de olika aktörerna samt förbättrar möjligheten till goda resultat för individen.

Vi menar att det bör övervägas att alla kommuner ska vara skyldiga att ha en beredskap att ta emot nyanlända och att mer måste göras för att fler ska ta emot asylsökande. Beredskapen ska kombineras med bindande avtal för kommunerna och ökade ekonomiska incitament och sanktioner för att motivera kommuner till att dela på ansvaret.

Arbetsgruppen menar att ett nytt arbetssätt måste komma till stånd för att lösa situationen. Etableringsreformen satte kommunerna i baksätet, något som berodde på den ojämlikhet i insatser som fanns då kommunerna skötte integrationsarbetet. Men kommunerna åsidosattes för snabbt och i dag ser vi konsekvenserna av det beslutet. Vi måste därför få till stånd en samarbetslinje mellan kommun, region och stat. Kommunerna har främsta ansvaret för bostäder, skolgång och annan omsorg medan regioner ansvarar för sjukvård och arbetsmarknad.

Vi vill se formaliserade nätverk mellan de tre aktörerna där kommuner i samtal med regioner och relevanta statliga myndigheter hanterar frågan om mottagande av nyanlända. Kommunerna måste ges större inflytande om hur och var mottagandet ska ske samtidigt som Migrationsverket bestämmer tid och antal. Behovet av bostäder ska säkerställas av kommunerna genom bindande avtal efter varje överenskommelse om mottagande. Metoden leder till planeringsförmåga och ekonomisk trygghet för kommunerna vilket skapar gynnsamma förhållanden för fler att göra mer. Detta sker samtidigt som man genom regionen får möjlighet att utöva påtryckningsmöjligheter för ökat mottagande bland kommuner som tar ett mindre ansvar.

Under hösten 2014 tillkännagav ett enigt utskott i riksdagen för regeringen att vi ville se en offentlig utredning tillsättas som ska lämna förslag om ett hållbart och flexibelt system för mottagande av såväl asylsökande som nyanlända. Utredningen ska också ge svar på hur man främjar en snabb etablering på arbetsmarknaden. Enligt tillkännagivandet skulle regeringen ha tillsatt en utredning senast per den 31 mars 2015. Dessvärre finns i skrivande stund ingen utredning presenterad och arbetsgruppen menar att det är av yttersta vikt för regeringen att påskynda arbetet med en tillsättning av utredningen.

Arbetsförmedlingens roll måste renodlas

År 2010 genomfördes en reform som ändrade synen på integration av nyanlända invandrare i Sverige. Reformen ökade betoningen på arbetslinjen för alla – inklusive nyanlända och under de första två åren i landet får nu nyanlända en etableringsplan och en ersättning som utgår för genomförandet av planen. Som första myndighet skulle nyanlända nu få möta arbetsförmedlingen istället för den tidigare konstruktionen där man först möttes av socialtjänsten. Arbetslinjen ska gälla alla i det

svenska samhället och målet är att alla ska bidra till den gemensamma välfärden och bli självförsörjande.

Etableringsreformen har sedan dess haltat. Vi måste vara självkritiska och konstatera att reformen inte fungerat som avsett. Då reformen sjösattes såg situationen mycket annorlunda ut och läget är nu extraordinärt. Nyanlända ska fortsatt mötas av tydligt arbetsmarknadsfokus och Arbetsförmedlingen ska vara den första myndighet nyanlända kommer i kontakt med. Men Arbetsförmedlingen behöver bli bättre. Därför är den stora översyn som Alliansregeringen aviserade under 2014 mycket viktig. Vi behöver få bättre kunskap om vad som fungerat och vad som inte fungerat. Därför är det glädjande att riksdagen tidigare i våras tillkännagav för regeringen att den ska genomföras enligt plan.

I dag har Arbetsförmedlingen även ansvar för att bosätta nyanlända som önskar hjälp med detta. Tanken är att de ska bosätta sig där det finns goda möjligheter till arbete. Men bostadsmarknaden har inte kunnat tillgodose bostäder åt de nyanlända och därför har arbetsmarknadsfokus blivit lidande. Människor sitter i dag fast i Migrationsverkets anläggningsboenden utan möjlighet att påbörja sin etableringsprocess och därmed vägen till självförsörjning. Därför är en bostad en av de viktigaste förutsättningarna för de människor som kommer till Sverige.

Arbetsgruppen föreslår därför att ansvarsfördelningen skiftas från Arbetsförmedlingen till Länsstyrelserna i fråga om bosättning. Länsstyrelserna ska överta det bosättningsansvar som i dag åligger Arbetsförmedlingen. Migrationsverket sluter då avtal med Länsstyrelserna som sedan ansvarar för fördelningen mellan kommunerna i respektive län där kommunernas avtal ska bli bindande. Åtar man sig via avtal ett visst antal platser ska kommunen i fråga också ha skyldighet att ha kapacitet att ta emot angivet antal.

Att Arbetsförmedlingen frångår ansvar för bosättning gör att de kan fokusera på att förmedla jobb, inte bostäder. De insatser som ges till nyanlända under den första tiden i Sverige har varit bristfälliga och Arbetsförmedlingen bör därför lägga fokus på att dessa blir mer effektiva och individbaserade. Arbetsgruppen tror att ett renodlat uppdrag till myndigheten är eftersträvänt och Arbetsförmedlingen får ägna sig åt sitt huvudsyfte; att matcha mot jobb, inte att leta bostäder. Länsstyrelserna skulle även genom detta utökade ansvar få incitament för att se till att överklagandeprocesser blir så effektiva och tidsbesparande som möjligt.

Hur möter vi bostadsbristen

Det finns inga snabba lösningar på en långvarig och numera akut bostadsbrist. Den enda lösningen på lång sikt är att göra det enklare, billigare och snabbare att bygga. Under krisåren har bostadsbyggandet sjunkit kraftigt. Byggtakten ökar nu igen mycket tack vare regelförenklingar som gör att det i år kommer att påbörjas byggnation av 42 500 bostäder. Men takten är fortsatt alldeles för låg för att tillgodose behoven. Boverket räknar i sin rapport "Nyanländas bostadssituation" att

30 500 bostäder kommer att behövas årligen under år 2015 och 2016 för att enbart lösa bostäder åt nyanlända.

För att underlätta bostadsbyggandet måste det bli lättare att ta det första spadtaget. Tillgången på byggklar mark måste öka och billigare och mindre bostäder för framförallt unga och nyanlända måste öka. I dagsläget tar det mellan tre och fyra år att få bygglov, men i vissa fall kan processen vara ännu längre. Det finns flera anledningar till att bygglovsprocessen dröjer. Miljömässig hänsyn, arkeologiska utgrävningar och spridningsvägar är några av dessa. Naturligtvis ska fortsatt miljöhänsyn prägla nybyggnationer, men vid sanering av mark ska bostadsbyggande vid sidan av miljöhänsyn vara styrande.

De flesta människor i Sverige vill att det ska byggas mer och de flesta har förståelse för att det är nödvändigt för kommande generationer. Men allt för många vill att byggnationer ska äga rum på någon annans bakgård, det vill säga inte där de bor. Därför måste även överklagandeprocessen bli kortare och andelen ogrundade överklaganden måste minska.

Arbetsgruppen vill se över en begränsning av möjligheterna till överklagande av bostadsbyggande. Då vi ser ett ökat behov av små bostäder vill vi även att de förenklade reglerna för byggnation av studentbostäder ska gälla samtliga nya bostäder under 35 kvadratmeter. Vi vill även ändra tidsbegränsningarna i byggloven från nuvarande 10 plus 5 år till 15 år.

För vissa typer av boende, framförallt små bostäder och statliga bostäder såsom anläggningsboenden för asylsökande, måste bullerreglerna vara än mer flexibla än vad som är läget i dag. Vi vill även att Migrationsverket i större utsträckning strävar efter långsiktig kostnadseffektivitet i asylboenden genom att förvärva eller bygga nya och större anläggningar där mer av den samhällsservice som tillhandahålls av dem kan ges. På så sätt kan de lägenheter som Migrationsverket i dag hyr åt ca 30 000 personer runt om i landet i större utsträckning frigöras åt nyanlända.

Arbetsgruppen vill även införa en förhandlingsperson för den första bostaden.

Nya Moderaterna ska verka för:

- Att nyanlända fortsatt ska mötas av tydligt arbetsmarknadsfokus och att Arbetsförmedlingen har det självklara ansvaret för att få nyanlända i jobb.
- Att Länsstyrelserna ska överta det bosättningsansvar som i dag åligger Arbetsförmedlingen.
- Att kommuners avtal med Länsstyrelser om antal platser ska göras bindande.
- Att tiden i etableringsreformen förlängs från dagens två år till tre år.
- Att Migrationsverket utökar sitt arbete med att erbjuda digitala ansökningar för arbetstillstånd och intensifierar arbetet med att korta handläggningstiderna för arbetstillstånd framförallt för egenföretagare.
- Att regeringen skyndsamt tillsätter en utredning om ett hållbart och flexibelt mottagande av asylsökande och nyanlända. Detta har ett enigt utskott i riksdagen krävt.

- Att överklagandeprocessen gällande bygglov måste kortas och andelen ogrundade överklaganden måste minska. Vi vill se en begränsning av möjligheterna till överklagande av bostadsbyggande.
- Att de förenklade reglerna för byggnation av studentbostäder ska gälla samtliga nya bostäder under 35 kvadratmeter.
- Att tidsbegränsningarna i byggloven ändras från nuvarande 10 plus 5 år till 15 år.
- Att bullerreglerna ska sänkas för vissa typer av boende, framförallt små bostäder och statliga bostäder såsom anläggningsboenden för asylsökande.
- Att Migrationsverket i större utsträckning ska sträva efter långsiktig kostnadseffektivitet i asylboenden genom att förvärva eller bygga nya och större anläggningar där mer av den samhällsservice som tillhandahålls av dem kan ges.
- Att en förhandlingsperson för den första bostaden ska införas.
- Att alla kommuner ska ha en beredskap att ta emot nyanlända. Arbetsgruppen menar att det kommer att behövas ekonomiska drivkrafter och sanktioner för att uppnå en jämnare fördelning av asylsökande.
- Att full etableringsersättning villkoras mot att nyanlända bor på samma ort under etableringstiden. Undantag kan göras om personen får ett arbete på annan ort.

EFFEKTIVA INSATSER FRÅN DAG ETT

Mediantiden för flyktingar att komma i arbete är alltför lång och målet med arbetsgruppens förslag syftar till att korta den. Ett led i detta är att den tid den nyanlända får i Arbetsförmedlingens regi och som syftar till att förbereda dem för ett arbetsliv i Sverige är alltför kort och att insatserna som erbjuds inom ramen för etableringen för ofta är av bristfällig kvalitet och inte tillräckligt individanpassade. Bättre stöd måste ges såväl till akademiker som enbart behöver komplettera sin utbildning eller språkkunskaper som för den som kommer till Sverige med sämre utbildningsbakgrund. Arbetsgruppen föreslår därför att etableringsformen utökas från dagens två år till tre år. Detta underlättar även för kommuner och kan bidra till att fler kommuner tar emot och att kommunplaceringar för nyanlända således går snabbare.

Många människor som kommer till Sverige i dag har en kort utbildningsbakgrund och begränsad erfarenhet från en arbetsmarknad som ser ut som Sveriges. Under 2014 hade 36 procent av dem med etableringsplan nio års utbildning eller mindre. Inom gruppen finns även stora skillnader – vissa har nästan nio år medan andra endast har ett par års utbildning. Men flera stora grupper av de som invandrar har högre utbildning än inrikes födda och inte sällan inom ett bristyrke på svensk arbetsmarknad. Läkare, psykologer, sjuksköterskor och lärare kommer dagligen till Sverige. All den kompetens de för med sig är ovärderlig för att fortsätta bygga Sverige starkt. Men för varje år som går utan att man validerar och tar tillvara på deras kompetens blir sveket mot såväl en arbetsmarknad med stora rekryteringsbehov som mot individen allt större. Diskussionen om behovet av en snabbare validering har

under flera år varit aktuell och trots de satsningar som gjorts på området har resultaten uteblivit. Valideringen tar fortsatt alldeles för lång tid.

En möjlig väg framåt är att Socialstyrelsens uppdrag att validera utländska betyg och kompetenser av utländsk utbildning inom hälso- och sjukvårdsyrken övergår till Universitets- och högskolerådet. De har visat sig vara mycket mer effektiva gällande kartläggning av insatser för att snabbt komma ut på arbetsmarknaden. Då validering av framförallt, men inte endast, vårdsyrken är mycket viktig eftersom rekryteringsbehoven är stora ser arbetsgruppen att förändring behövs för att snabbare se till att människor kommer i arbete.

Som tidigare nämnts vill även gruppen införa tidigare kompetenskartläggningar, redan under tiden i asylboende. Vi vill även att Migrationsverket ökar jfokus på jobb i placeringen av asylsökande för att tillgodose särskilda yrkesgruppers behov i svenskundervisningen. De som har en yrkesroll i bagaget kan således lära sig yrkessvenska med människor inom samma kompetensområde.

De som i dag kommer till Sverige med kompetens framförallt i vårdsyrken är eftertraktade på arbetsmarknaden. Detta samtidigt som det är svårare i vissa kommuner och områden att rekrytera läkare och sjuksköterskor. Därför är en ökad flexibilitet i bedömningen av språkkunskaper önskvärd. Många vårdtagare i Sverige i dag har svårigheter med det svenska språket och skulle behöva exempelvis läkare som talar samma språk.

Vuxet lärande – en viktig del på vägen till jobb

Många som i dag kommer till Sverige har kort eller bristfällig utbildningsbakgrund. Samtidigt har Sverige extremt få arbeten där inga förkunskaper eller utbildning krävs och där lönen är så pass låg att man utan dessa förkunskaper kan få arbetet. För dessa människor är det viktigt att nå en utbildningsnivå som gör att de kan arbeta.

Arbetsgruppen vill därför, som en del i ett ökat aktivitetskrav, för alla typer av offentliga ersättningar att människor med kort utbildningsnivå bör ha en skyldighet att, i så hög utsträckning som möjligt, göra sig anställningsbara bland annat genom utbildning. Skolplikten gäller samtliga i Sverige och vi menar att det finns skäl att överväga om detta även bör gälla de som kommer till Sverige utan fullständig grundskoleutbildning eller motsvarande. En färdigställd och avklarad utbildning ska därför vara målet i aktiviteterna och närvaro samt godkända resultat ska krävas för fortsatt ersättning.

Vi menar att den första tiden i Sverige utgör ett mycket viktigt fönster för hur förståelsen och förtroendet för det nya landet skapas. Många kommuner är här mycket aktiva med särskilda program där nyanlända redan första veckan ges möjlighet att sitta ned med många av de myndigheter som innehar viktiga samhällsfunktioner. Detta sker i en del kommuner utom ramen för den samhällsinformation som kommunerna ska ge enligt etableringsplanen. Här får nyanlända möjlighet att träffa polismyndighet som informerar om gällande lagar i

Sverige samtidigt som de får träffa konsulenter och pedagoger som berättar om hur Sverige ser på familjelivet.

Samhällsinformationen bör vara det första som nyanlända kommer i kontakt med när det gäller vad de kan förvänta sig av Sverige – och vad Sverige kan förvänta sig av dem. Därför är det mycket viktigt att den håller såväl god kvalitet som att den når alla. Men den samhällsinformation som ges inom ramen för etableringsplanen är i bland bristfällig och har låg närvaro av nyanlända. Den ges ibland också mycket sent under etableringstiden. Detta är inte acceptabelt. Samhällsinformationen är obligatorisk och således måste närvaro krävas från samtliga nyanlända. Här anser arbetsgruppen att Arbetsförmedlingen har ett ansvar att använda de sanktionsmöjligheter som finns.

I syfte att tillgodose en kvalitativ och innehållsrik samhällsinformation, som också är kostnadseffektiv, vill arbetsgruppen därför se att denna digitaliseras i form av interaktiv webbundervisning.

Arbetsgruppen vill komplettera utbildningen med ett digitalt system. På så sätt kan man kontrollera innehållet i informationen och garantera att den kan ges i Sveriges alla hörn. Då handläggningstiderna för Migrationsverket väntas öka i takt med att fler söker sig till Sverige ser vi också vikten av att den tillhandahålls tidigt. Då tiden i anläggningsboende kommer att öka för många människor samtidigt som stora grupper som söker sig till Sverige nu får uppehållstillstånd anser vi också att den bör ges redan under tiden i anläggningsboende.

Språket – en nyckel till arbete och gemenskap

Bristande språkkunskaper är en viktig förklaring till många utrikesföddas utanförskap. Under 2013 stod 16 000 utrikes födda på kommunalt försörjningsstöd på grund av språkbrister. Vi måste vara tydliga med att bristande språkkunskaper i sig aldrig får vara anledning till ett bidragsberoende. Människor som efter lång tid i Sverige fortsatt inte talar språket innebär också en stor kostnad i form av tolkbehov. Människor som kommer till Sverige ska ha en skyldighet att lära sig språket. Däremot behöver vi utveckla SFI så att fler tidigt kan lära sig svenska.

Skillnaderna mellan kvalitet och tillgänglighet i SFI är alltför stora beroende på var i Sverige man hamnar. Enligt en färsk undersökning från Sveriges Radio så ger 31 procent av kommunerna riktad SFI till akademiskt utbildade, 20 procent erbjuder SFI med yrkesinriktning efter yrkesbakgrund och bara 19 procent erbjuder SFI med yrkesutbildning. Detta trots att det efterfrågas av såväl Arbetsförmedlingen som branschorganisationerna för att snabbare få människor i sysselsättning.

Många av dem som nu kommer till Sverige har en bakgrund inom yrken där vi behöver arbetskraft. Men det tar alltför lång tid för människor att matchas mot ett passande jobb. En del som kan underlätta vägen till jobb är att erbjuda yrkesinriktad SFI. Det innebär intensiv svenska med fokus på yrkesspråket, orienteringskurser med nödvändig kunskap för att veta hur respektive yrke fungerar i Sverige och möjlighet att komplettera sin utbildning för svenska förhållanden på högskole- eller gymnasienivå.

Detta ges i dag endast i en av fem kommuner trots att det, där det finns, inneburit mycket goda resultat. Arbetsgruppen vill att SFI undervisning även ska kunna ges på distans och webbaserat. Detta skulle möjliggöra att fler kan delta i specialiserad svenskundervisning även från orter där sådan undervisning inte tillhandahålls. Vi måste kunna erbjuda SFI anpassad till människors livssituation – inte förvänta oss att människors livssituation ska anpassas till ett begränsat utbud av SFI. Ett led i detta är att erbjuda öppen förskola för att öka kvinnors deltagande i svenskundervisning. Det möjliggör även en större flexibilitet för deltagarna att schemalägga sina studier för att exempelvis kombinera med arbete.

I dagsläget läser man SFI som en enskild insats då SFI är en särskild skolform. Detta utgör i grunden ett problem då man baserar lärandet på att man först ska lära sig svenska – sedan lära sig andra saker. Regeringen har genom en proposition till riksdagen föreslagit att SFI ska tas upp i den kommunala vuxenutbildningen. Vi välkomnar detta förslag då det möjliggör för parallella lärandeprocesser med fler ämnen som kan schemaläggas. Detta tillåter även Skolinspektionen att ha större insyn i verksamheten som bedrivs på SFI.

Fortfarande finns få utvärderingar av utbildning inom ramen för SFI. Det finns bristfälliga eller inga, slutsatser om vad som fungerar och vad som inte fungerar. Och fortsatt är kvalitén på undervisningen på många platser bristfällig. Då ingen övervakar eller utvärderar undervisningen föreslår arbetsgruppen att Skolinspektionen ska kunna ta över svenskundervisning som inte håller måttet.

I dag har många kommuner krav på en viss uppnådd nivå på svenska för att kunna gå vidare med utbildning inom GRUNDTVUX-systemet eller inom den kommunala vuxenutbildningen. Det måste bli lättare att parallellt klara båda utbildningarna och således ha snabbare väg till färdigställd utbildning och jobb.

Efter man avslutat sin GRUNDTVUX-utbildning och har gymnasiebehörighet finns valmöjligheter för den som vill vidare. En av dessa valmöjligheter är dock inte yrkesgymnasium. Många av dem med låg utbildningsbakgrund som tillgodogjort sig en utbildning på grundskolenivå har en önskan om en yrkesutbildning. Ett yrkesgymnasium bör införas till de nyanlända som är intresserade av en utbildning inom ett bristyrke. Alla möjligheter att så snabbt som möjligt komma i jobb och egenförsörjning måste stärkas.

Nya Moderaterna ska verka för:

- Att Universitets- och högskolerådet tar över Socialstyrelsens uppdrag att validera utländska betyg och kompetenser.
- Att Migrationsverket ska ha ett tydligt jobbfokus i placeringen av asylsökande för att tillgodose särskilda yrkesgruppers behov i svenskundervisningen.
- Att det bör övervägas om utbildningsplikt ska införas för nyanlända vuxna utan motsvarande grundskolekompetens.
- Att samhällsinformation ska ges i digital form i form av interaktiva utbildningar för att försäkra att korrekt och fullständig information ges vid varje givet tillfälle – och öka tillgängligheten och samtidigt minska kostnaderna för informationen.

- Att sanktionsmöjligheterna ska utvidgas och användningen av redan existerande sanktionsmöjligheter i etableringsersättningen ska utökas för att förtydliga skyldigheten att delta i den obligatoriska delen av samhällsinformation.
- Att SFI ska kunna bedrivas på distans och i webbaserat format.
- Att yrkesinriktad SFI ska erbjudas i fler kommuner.
- Att öppen förskola erbjuds för att underlätta kvinnors deltagande i svenskundervisning.
- Att Skolinspektionen ska granska och tillse att SFI-undervisningen uppfyller kraven.

ARBETSMARKNADEN FÖR UTRIKES FÖDDA

En majoritet av alla utrikes födda, eller närmare 800 000 personer i åldern 15-74 år, hade ett jobb att gå till 2014. Utrikes födda utgör ett viktigt tillskott på svensk arbetsmarknad och bidrar till såväl företags som välfärdsverksamheters kompetensförsörjning - utan dem skulle många verksamheter stanna. Två tredjedelar av sysselsättningsökningen sedan 2006 kommer från utrikes födda. Det är en trend som förstärks framöver på grund av låg nativitet i Sverige.

Men samtidigt som vi blir alltmer beroende av invandring förmår vi inte ta tillvara på all kompetens. Skillnaden i hur stor andel som jobbar är fortfarande stor mellan de som fötts här och de som flyttar hit. Skillnaden är större mellan kvinnor än mellan män och dessutom är variationen stor beroende på vilken region invandringen skett ifrån. Bland dem som var födda i Sverige hade drygt 80 procent i åldern 20-64 år ett jobb att gå till 2013, medan motsvarande andel för dem som var födda inom EU/EFTA var ca 64 procent och utanför EU ca 55 procent.

Arbetslösheten är hög bland utrikes födda, men många befinner sig ännu längre bort från arbetsmarknaden. Statistiken för biståndsmottagande visar på en tydlig överrepresentation av utrikes födda. Av sammanlagt 270 000 vuxna biståndsmottagare var drygt 140 000 födda utomlands. Det finns anledning att misstänka att integrationsproblemet i själva verket är större eftersom vi vet att social utsatthet har en tendens att gå i arv och många av de med föräldrar födda utomlands redovisas som inrikes födda.

För att utrikes födda ska nå samma sysselsättningsgrad som inrikes födda betyder det att antalet sysselsatta behöver öka med drygt 123 000 personer. Uträkningar från Riksdagens utredningstjänst visar att det skulle innebära en BNP-ökning på drygt 82 miljarder kronor mätt i 2013 års prisnivå, vilket motsvarar en ökning av BNP med drygt 2 procent. Det finns stora vinster att göra för både samhälle och individ om fler utrikes födda kommer i jobb.

Hinder för utrikes födda på svensk arbetsmarknad

Det tar lång tid för många utrikes födda att komma in på svensk arbetsmarknad. Ser man till exempel på de som kom inom ramen för flyktningmottagandet 2008 arbetade bara 20 procent av kvinnorna och 40 procent av männen efter fem år. Det finns flera förklaringar till att invandrare möter svårigheter att få jobb.

Skatter tillsammans med bidragssystemet skapar fortfarande höga margineffekter, särskilt för dem med lägst inkomster där många är utrikes födda. När trösklarna till jobb är höga riskerar många att låsas in i ett utanförskap, eftersom det krävs förhållandevis höga löner för att uppnå samma disponibla inkomst som bidragen ger.

Sverige har också en sammanpressad lönestruktur med höga minimilöner, vilket missgynnar inträdande grupper på arbetsmarknaden. Många arbetsgivare känner tveksamhet inför att anställa personer utan erfarenhet från den svenska arbetsmarknaden, då de är osäkra hur de ska fungera på arbetsplatsen. När lägstalönerna är höga tenderar arbetsgivare att istället anställa mer erfarna personer.

Lagen om anställningsskydd, LAS, är en viktig del av arbetsrätten. Lagen skyddar från godtyckliga uppsägningar, vilket bidrar till trygghet för arbetstagaren. Men ett alltför strikt anställningsskydd har vissa negativa effekter på arbetsmarknaden. Rörligheten hämmas och även om den totala arbetslösheten inte ökar, bärs en större del av arbetslösheten av inträdande grupper såsom unga och utrikes födda.

En annan faktor som kan försvåra för utrikes födda är att kompetenskraven ökar på svensk arbetsmarknad. Andelen enkla jobb som inte kräver särskilda förkunskaper minskar och en gymnasieexamen är oftast en förutsättning för att få arbete. De allra flesta jobb kräver också kunskaper i svenska språket. Det innebär svårigheter för en stor del av de nyanlända som har svag utbildningsbakgrund och bristande språkkunskaper. Genom att öppna upp för fler jobb i tjänstesektorn med RUT- och ROT-avdrag samt sänkt restaurangmoms har fler ingångsjobb skapats, men andelen enkla jobb är fortsatt låg.

Betydelsen av upparbetade nätverk kan inte nog understrykas. Undersökningar visar att uppemot 70 procent av jobben tillsätts via kontakter. Den som är ny i Sverige saknar ofta ett tillräckligt starkt nätverk, vilket försämrar jobbchanserna.

Diskriminering finns i Sverige liksom i andra länder, och ska både uppmärksammas och bekämpas. Men diskriminering är sannolikt inte huvudorsaken till arbetslöshet och långvarigt socialbidragsberoende bland många utlandsfödda.

Förslag för fler jobb

Majoriteten av de jobb som växer fram är resultatet av enskilda individers företagsamhet. Det som styr framväxten av nya jobb utöver de som kommer av naturliga generationsväxlingar är i grund och botten rationella, företagsekonomiska beslut som fattas på tusentals arbetsplatser av tusentals arbetsgivare.

Därför är politikens roll att skapa förutsättningar för arbetsgivarna att växa och anställa. Därtill ska utbildningspolitik, arbetsmarknadspolitik och skatter utformas så att den som saknar ett arbete uppmuntras att söka och kvalificera sig till de lediga jobb som växer fram.

Nya Moderaterna är det parti som har tydligast fokus på en politik för fler jobb och den röda tråden i vår politik handlar om att öka drivkrafterna att söka jobb och underlätta för arbetsgivare att anställa. Denna rapport är inte en uttömmande redogörelse för vår jobbpolitik utan vi kommer istället att redogöra för våra förslag för att underlätta vägen till ett eget arbete för den som är nyanländ

Öka drivkrafterna till jobb

Alliansen har genomfört flera viktiga reformer för att öka drivkrafterna till arbete. Viktigast är jobbskatteavdraget som framförallt gynnat de med lägst inkomster. Bland annat Riksrevisionen och Finanspolitiska rådet har pekat på jobbskatteavdragets gynnsamma effekt för utrikes födda och deras deltagande i arbetskraften. Till exempel uppskattar Riksrevisionen att de fyra första stegen i jobbskatteavdraget har ökat antalet arbetade timmar med cirka 4 procent bland utrikes födda, jämfört med 2,6 procent hos befolkningen i stort.

Fortfarande upplever många att det lönar sig dåligt att arbeta. När trösklarna till jobb är höga riskerar många att låsas in i ett utanförskap och därmed gå miste om den trygghet och gemenskap som ett jobb innebär. Därför måste vi fortsätta att utveckla politiken för att uppmuntra fler att jobba mer. Gruppen menar att det behövs ytterligare sänkningar av skatten på arbete särskilt riktade mot de med lägst inkomster.

Som tidigare redovisats är utrikes födda överrepresenterade i statistiken för ekonomiskt bistånd. Detta riskerar att skapa fattigdomsfällor som är svåra att komma ur, då margineffekterna för att gå från socialbidrag till jobb på låg lönenivå är mycket höga. Bättre och fler incitament i försörjningsstödet, likt den jobbstimulans som infördes 2013, behöver därför också utvecklas för att fler ska kunna lämna utanförskap för att gå till arbete.

Förbättra matchningen

En förbättrad matchning handlar både om att individer rustas för att bättre motsvara de krav som ställs på arbetsmarknaden, men också om att underlätta mötet mellan arbetssökande och arbetsgivare.

Den som är nyanländ och ska ut på arbetsmarknaden saknar i regel ett eget nätverk med upparbetade kontakter. Här måste Arbetsförmedlingen hjälpa till genom att fungera som en kontaktyta. Arbetsförmedlingen ska ha uppbyggda nätverk med relevanta arbetsgivare och på så sätt hjälpa till med de kontakter som behövs. Detta

arbete måste förstärkas för att Arbetsförmedlingen ska kunna fungera som en länk för nyanlända och andra grupper som står längre bort från arbetsmarknaden i dag.

För en god matchning måste den som är arbetslös söka jobb aktivt. Vi menar att den som har arbetsförmåga måste mötas av ungefär samma förväntansbild oavsett vilken ersättning man har. För den som har försörjningsstöd ser kraven olika ut i olika kommuner. Till exempel ställs i varierande grad krav på att söka jobb utanför det yrkesområde man tidigare arbetat inom eller utanför det geografiska område man är bosatt i. Vi vill därför att Socialtjänstlagen förtydligas med vilka krav som kan ställas på en arbetslös person som söker ekonomiskt bistånd i enlighet med utredningen SOU 2015:44 Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd. Man ska vara aktivt arbetsökande, inskriven på Arbetsförmedlingen och stå till arbetsmarknadens förfogande. Genom att tydliggöra vad som gäller i lag blir reglerna lättare att tillämpa, mer förutsägbara för den enskilde, samtidigt som vi får en mer rättvis och enhetlig tillämpning över hela landet. Arbetsgruppen vill också att Socialtjänstlagen ändras från att kommunerna får kräva aktiviteter för fortsatt försörjningsstöd till att kommuner ska kräva aktiviteter inom ramen för individens förmåga för fortsatt försörjningsstöd.

Arbetsgruppen har lagt flera förslag om hur nyanlända ska kunna rustas med utbildning för att motsvara de krav som ställs på svensk arbetsmarknad. Många gånger krävs inte längre utbildningar för att en person ska bli anställningsbar, utan det räcker med kortare kompetensutvecklande insatser. Exempelvis visar en undersökning att sextio procent av ingångsjobben på Arbetsförmedlingens platsbank kräver körkort. Den som är arbetslös har ofta inte råd med körkortsundervisning, vilket blir ett moment 22. Redan idag finns vissa möjligheter att få CSN-lån för andra ändamål än försörjning under studier, till exempel för att införskaffa musikinstrument. Arbetsgruppen föreslår därför att en möjlighet införs för att finansiera körkortsundervisning genom CSN-lån. Lånen ska återbetalas inom tre år.

Fler och bättre vägar till jobb

Samtidigt som kraven på utbildningsnivå och kompetens för att få jobb blir allt högre, har andelen inskrivna personer på Arbetsförmedlingen som har svårt att konkurrera om jobben ökat. Gruppen utomeuropeiskt födda, där svårigheterna att etablera sig på arbetsmarknaden är särskilt stora, har vuxit snabbt och var i oktober 2014 tre gånger större än i januari 2008. Det behövs därför fler och bättre vägar in på arbetsmarknaden i dag.

Vi vill införa lärlingsjobb för nyanlända och långtidsarbetslösa. För nyanlända bör möjligheten ges under de första fyra åren. På samma sätt som hos unga finns det hos arbetsgivaren en osäkerhet vad gäller nyanländas och långtidsarbetslösas färdigheter. Med lärlingsjobben får man lära sig jobbet på jobbet genom en kombination av arbete, utbildning och handledning. Arbetsgivaren betalar lön på den del av arbetstiden som inte utgörs av utbildning. För att fler ska få denna möjlighet bör lärlingsjobb finnas även på företag som inte är bundna av kollektivavtal eftersom många jobb växer fram i småföretag.

Arbetsgruppen vill också se förändringar i de subventionerade anställningarna. Anställningsstöd har positiva effekter, men trots höga subventioner skapar de stöd som finns i dag inte tillräckliga drivkrafter att anställa. Flera utredningar har pekat på att det finns för många stöd med olika regleringar. Reglerna uppfattas som krångliga och varken arbetssökande eller arbetsgivare vet vilka stöd som finns. Många gånger har inte heller arbetsförmedlarna tillräcklig kunskap. För att subventionerade anställningar ska användas måste både arbetsgivare och förmedlare känna till och förstå de olika stödformerna. Det finns därför ett behov att se över antalet stöd för att förenkla, effektivisera och göra dem mer träffsäkra.

För den som varit arbetslös under lång tid, vill vi införa en möjlighet till matchningsanställning. Här räcker inte en vanlig subvention för att minska den osäkerhet som arbetsgivaren känner inför hur en arbetssökande ska fungera på arbetsplatsen. Tanken är att Arbetsförmedlingen ska kunna anvisa till en anställning hos en aktör som matchar långtidsarbetslösa till jobb genom en kombination av handledning och kompetensutveckling. Matchningsaktören, till exempel ett rekryteringsföretag eller bemanningsföretag, kommer då att fungera som ett aktivt stöd över tröskeln till andra arbetsgivare samtidigt som den anställde kan känna sig trygg med att både arbetsgivaransvaret och ansvaret för utbildning ligger kvar hos matchningsaktören.

Arbetsrätten med dess anställningsskydd skapar vissa tröskeleffekter för dem som har svag förankring på arbetsmarknaden, som unga och utrikes födda. Tidsbegränsade anställningar fungerar som en bro in i jobb och fasta anställningar för dessa grupper. Genom införandet av den allmänna visstidsanställningen har förutsättningarna förbättrats för inträdande grupper. Men med hänsyn till de svårigheter som fortfarande finns för unga och utrikes födda att etablera sig på arbetsmarknaden vill arbetsgruppen fortsätta utveckla arbetsrätten. För att sänka trösklarna ytterligare vill vi förlänga tiden för provanställning från sex till tolv månader. Även parterna har ett stort ansvar för att arbetsrätten ska förbättra möjligheterna för inträdande grupper.

Ökat eget företagande och entreprenörskap

Företagande är en väg för många utrikes födda att komma in på arbetsmarknaden. Andelen företagare bland utrikes födda och framförallt utrikes födda från utomeuropeiska länder, är högre än bland inrikes födda.

Under Alliansregeringen har de ekonomiska drivkrafterna för att driva företag förbättrats. Bolagsskatten och socialavgifterna har sänkts och regelbördan har minskat med 7 miljarder kronor, bland annat genom avskaffad revisionsplikt och förenklade redovisningsregler. Med RUT- och ROT-avdrag, sänkt restaurangmoms och valfrihet i vård och omsorg har förutsättningarna att driva företag förbättrats i branscher där många utrikes födda företagare är verksamma. Fortfarande behöver de generella villkoren för företagande stärkas, men här vill arbetsgruppen peka på

förändringar som särskilt kan behövas för att uppmuntra företagande bland utrikes födda.

Det finns många exempel på nyanlända med en stark entreprenörskänsla och vilja att bli självförsörjande. Denna vilja måste mötas av samhället. Som bekant räcker det inte alltid med en stark vilja och en god affärsidé. Att starta och driva företag är ett stort personligt åtagande och är ofta krävande i uppstartsfasen vad gäller att formulera en affärsplan och hitta finansiering eller att registrera företaget och ta nödvändiga myndighetskontakter. För att fler utrikes födda och nyanlända ska våga och kunna ta steget att starta och driva företag vill vi förstärka Almis rådgivning till företagare med utländsk bakgrund, den s.k. IFS-rådgivningen.

Egenanställning kan beskrivas som en variant av egenföretagande. Den egenanställda anställs i ett paraplyföretag, ett egenanställningsföretag, som fungerar som arbetsgivare och som sköter administrativa funktioner som fakturering, lön, skatter osv. Den egenanställda ansvarar för att söka kunder och uppdrag, utan att behöva sköta all administration som för många upplevs som betungande och svårt – och det gäller i hög grad den som är utrikes född på grund av skillnader i språkliga kunskaper, förkunskaper om regelverk samt nätverk. Här kan egenanställning vara ett bra alternativ som dessutom kan fungera som en bro in i företagande.

Bristen på information pekas vanligen ut som en anledning till att fler inte utnyttjar möjligheten att bli egenanställda. Ett särskilt uppdrag bör därför ges till Arbetsförmedlingen att informera om egenanställning som ett alternativ till möjligheten att starta eget. Det finns särskilt behov av att informera om vad det innebär att kombinera egenanställning med ersättning från a-kassan så att osäkerhet om vad som gäller inte gör att arbetssökande avstår från denna möjlighet.

Sociala företag är företag som inte bara drivs på marknadsmässiga villkor utan också har en social dimension i sin verksamhet. Ambitionen är att skapa arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden, men också vägar till rehabilitering till arbete på den övriga arbetsmarknaden. Det sociala företagandets potentiella roll att stärka inkluderingen av utrikes födda har uppmärksammats både inom forskning och av organisationer som ILO och OECD. Yalla Trappan, är ett bra exempel på ett socialt företag som lyckats ge arbete och bryta isoleringen för utrikes födda kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Sociala företag finansierar sin verksamhet genom olika typer av projektmedel men också genom olika stöd från Arbetsförmedlingen eller genom överenskommelser med kommun och arbetsförmedling när det gäller individer som till exempel får rehabilitering, sysselsättning eller arbetsträning. De många olika programmen, uppdragen och ersättningsformerna innebär svårigheter att planera ekonomin eftersom avtalen ofta omfattar korta tidsintervall. En förändring i en enskild individs situation kan också innebära att förutsättningarna ändras snabbt.

Arbetsgruppen tror att en väg framåt för att underlätta för sociala företag att växa fram är ett särskilt program vid Arbetsförmedlingen där kompetens och stöd samlas. Ett särskilt program kan underlätta för både handläggare och de sociala företagen att

överblicka vilka förutsättningar som finns att bedriva socialt företag genom att samla kompetens, regelverk, information och service.

Fokus på utrikes födda kvinnors sysselsättning

Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan inrikes- och utrikes födda är större för kvinnor än för män. Störst svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden har flyktingar och deras anhöriga. I denna grupp har kvinnorna överlag en lägre utbildningsnivå, mindre arbetslivserfarenhet och sämre hälsa än männen. Det ger dem sämre förutsättningar att ta ett jobb. Kvinnorna tar också det största ansvaret för hem- och familjeliv, vilket försenar viktiga åtgärder som behövs för att få ett jobb.

Viktiga steg har tagits genom att Alliansregeringen koncentrerat uttaget av föräldrapenningen till småbarnsåren och infört bättre möjligheter att kombinera etableringsinsatser med föräldraledighet. Men fortfarande behöver Arbetsförmedlingen ha ett tydligare jämställdhetsperspektiv när det gäller insatser som ges till män och kvinnor. Det är oacceptabelt med skillnader i nivå och omfattning på insatserna mellan män och kvinnor. Kommunerna måste också förbättra möjligheterna att läsa på SFI under föräldraledighet. Många utrikes födda kvinnor som befunnit sig i Sverige under en längre tid står utanför arbetskraften och har i dag ingen kontakt med Arbetsförmedlingen. Här har uppsökande verksamhet visat sig ge goda resultat. Arbetsförmedlingen och kommunerna bör samarbeta för att fler kvinnor i dessa grupper nås.

Nya Moderaterna ska verka för:

- Att skatten på arbete sänks ytterligare, särskilt riktat mot de med lägst inkomster.
- Att fler och bättre incitament, likt jobbstimulansen, införs i försörjningsstödet.
- Att Arbetsförmedlingen förstärker sitt arbete med arbetsgivarkontakter för att fungera som en länk till jobben för nyanlända och andra grupper som står längre bort från arbetsmarknaden i dag.
- Att Socialtjänstlagen förtydligas med vilka krav som kan ställas på en arbetslös person som söker ekonomiskt bistånd.
- Att ökade aktivitetskrav införs för samtliga ersättningar från det offentliga – och att Socialtjänstlagen ändras från "kommunerna får kräva" till "kommunerna ska kräva".
- Att det ska vara möjligt att få CSN-lån för att ta körkort.
- Att lärlingsjobb för nyanlända och långtidsarbetslösa införs.
- Att de subventionerade anställningarna förenklas, effektiviseras och görs mer träffsäkra.
- Att matchningsanställningar införs för dem som varit arbetslösa under en längre tid.
- Att tiden för provanställning förlängs från sex till tolv månader för att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden ytterligare.

- Att ett särskilt uppdrag ges till Arbetsförmedlingen att informera om egenanställning som ett alternativ till möjligheten att starta eget.
- Att ett särskilt program införs på Arbetsförmedlingen för att underlätta framväxten av sociala företag.
- Att Arbetsförmedlingen inför ett tydligare jämställdhetsperspektiv när det gäller insatser som ges till män och kvinnor.
- Att Arbetsförmedlingen och kommunerna samarbetar för att nå fler kvinnor som stått utanför arbetskraften en längre tid.

CIVILSAMHÄLLETETS ROLL

Det ligger långt mer i begreppet integration än bara arbete. Det handlar om att känna en delaktighet och en gemenskap med sitt nya samhälle. Att hitta sin plats i en ny verklighet och detta tillsammans med andra. Här spelar civilsamhället en mycket stor roll. Det görs varje dag stora insatser för både asylsökande och nyanlända när det kommer till språkcaféer, fritidsaktiviteter och sammankopplingar med det lokala livet. Här knyts dagligen kontakter mellan nya svenskar och det etablerade samhället som i många fall leder till bättre möjligheter att hitta arbete. Vi vill vara tydliga med att varje människa i Sverige har ett ansvar för att välkomna och guida nya människor i samhället. Vare sig man ingår i en civilsamhällesorganisation eller inte.

Föreningslivet är unikt för Sverige. Vi har fler människor som är engagerade i föreningar och klubbar än något annat land i världen. Dessa sammanslutningar bygger på demokrati och självbestämmande. Det ska vi vara stolta över. Dessa föreningar och klubbar är också ett av de bästa sätten för människor att kunna knyta an med sitt lokalsamhälle, skaffa vänner och fritidsintressen som råder bot på den rastlöshet och sysslolöshet som så ofta leder till problem i skolan och utanförskap. Civilsamhället har ett stort värde för nyanlända och asylsökande. Det utgör ett mycket viktigt komplement till de insatser som bedrivs av kommuner och myndigheter.

Arbetsgruppen vill, i syfte att stärka civilsamhällets roll i integrationen men även för andra utsatta grupper, öka bidragen till verksamhet som personer kan slussas in i efter det att man passerat ungdomsverksamheten i idrottsföreningar till exempel korpenföreningar. Vi vill även att man ser över möjligheterna att sänka trösklarna till inträde i idrottsrörelser genom att möjliggöra bidrag för dem som inte är medlemmar. Föreningsledare bör också kunna söka fritidspeng för barn och ungdomar i särskilt utsatta situationer.

Nya Moderaterna ska verka för:

- Att ett antal pilotprojekt inleds i syfte att skapa samarbeten mellan kommunal fritidsverksamhet och ideella organisationer. I dessa pilotprojekt bör riktade statliga resurser skjutas till för möjliggöra extrapersonal inom den kommunala verksamheten och för att ideella organisationer som arbetar med läxläsning,

trygghet och sociala insatser i området får möjlighet att söka extra statliga bidrag för sin verksamhet.

- Att verksamheterna i pilotprojekten bör inriktas på läxhjälp, socialt innehåll såsom mentorskap och vägledning, närmiljö och trygghet. Det bör även kombineras med vouchers till sportutrustning/medlemskap i förening för barn under 18 år.

SKOLANS BETYDELSE FÖR NÄSTA GENERATION

Skolverket presenterar varje år statistik gällande slutbetyg i grundskolan. Våren 2013 avslutade knappt 95 700 elever årskurs 9. Av dessa var det 77 procent som nådde kunskapskraven i alla ämnen. Omvänt var det alltså 23 procent som inte fick fullständiga betyg.

I statistiken delar Skolverket upp elever som är födda utomlands i två kategorier: invandrade före respektive efter ordinarie skolstart, vilket innebär att eleven har invandrat före år 2004 respektive år 2004 eller senare.

Statistiken visar generella skillnader i betygsresultat mellan olika elevgrupper. Föräldrarnas högsta utbildningsnivå samt huruvida eleverna är födda i Sverige eller inte har visat sig ha effekter på elevernas genomsnittliga betyg.

De nyinvandrade elevernas betygsresultat skiljer sig påtagligt från övriga elever. Det var knappt 80 procent av de nyinvandrade eleverna som inte nådde kunskapskraven i ett eller flera ämnen. Knappt 11 procent av de nyinvandrade eleverna fick inte godkänt betyg i något ämne.

Skolverket framhåller i sin rapport att det finns skillnader i betyg beroende på när eleven invandrat till Sverige. Och att skillnaden visserligen finns, men är mindre tydlig om eleven invandrat till Sverige före ordinarie skolstart.

Lämna grundskolan med fullständiga betyg

Skolans betydelse för integrationen är mycket stor. Det gäller oavsett bakgrund och oavsett ålder.

Forskning visar vilken avgörande betydelse skolgången och skolresultaten har. Bra eller i vart fall godkända betyg i grundskolan är en genuin skyddsfaktor, någonting som oftast innebär att barn kan klara sig i framtiden trots en eventuellt tuff start. Och, dåliga eller ofullständiga betyg från grundskolan är en mycket tydlig varningssignal om att mycket kan gå snett.

I Socialstyrelsens Social rapport 2010 studerades skolresultatens betydelse för risken för framtida sociala problem. Exempelvis är allvarlig kriminalitet i ung vuxen ålder 8–10 gånger så vanlig bland dem med låga betyg jämfört med dem med medel/höga betyg. Detta mönster finns i alla socioekonomiska grupper.

Barn som växer upp i samhällets vård eller i familjer med återkommande ekonomiskt bistånd lämnar i genomsnitt grundskolan med mycket lägre betyg än andra barn. Majoriteten av pojkarna i båda grupperna har låga eller ofullständiga betyg från årskurs 9.

Sambanden mellan svaga skolprestationer och olika former av sociala problem är välkända, men riktningen för sambanden är inte entydig. För en del barn verkar beteendeproblem orsaka dåliga skolprestationer, men för andra verkar dåliga resultat i skolan orsaka beteendeproblem. Ofta uppträder dåliga skolresultat och beteendeproblem samtidigt, utan att det finns en klar bild av vad som kom först. Därför är det svårt att nog understryka vikten av resultaten i Social rapport 2010 som visar att skolmisslyckanden inte bara samkorrelerar med sociala problem, de orsakar också sociala problem. Som en forskare uttrycker det, "skolmisslyckanden har samma korrelation med sociala problem som rökning har med cancer".

Många skolor har i dag stora utmaningar. I de skolor som inte når kunskapsmålen måste vi vara beredda att lägga extra insatser såsom fler förstelärare och ökad undervisningstid för utrikes födda elever. Om dessa insatser inte räcker och resultaten inte stiger trots dessa extra insatser måste Skolinspektionen kunna ta över verksamheter som inte uppnår målen.

Psykisk ohälsa utgör i dag en stor utmaning för många barn vad gäller att uppnå sina kunskapsmål. Grunden för psykisk hälsa läggs i de yngre åldrarna och därför måste vi ta dessa utmaningar på allvar. Många gånger är unga flickor överrepresenterade bland dem som mår dåligt i klassrummet vilket också gör detta till en jämställdhetsfråga. Vi vill därför se satsningar på elevhälsa genom ökad närvaro av skolsyster och kurator för att tidigt identifiera dem som behöver stöd och att tidigt kunna sätt in rätt insatser.

Grunden läggs i förskolan

Vi är övertygade om att de barn som nyss kommit till landet eller de som växer upp i familjer som befinner sig i olika former av social utsatthet, långsiktigt får fler och bättre chanser ju tidigare de lär sig språket. En viktig uppgift är därför att bättre nå en del av de barn som i dag inte går på förskolan alls.

All internationell forskning talar för att en brett tillgänglig förskola med god kvalitet och höga pedagogiska ambitioner är en mycket bra grund för fortsatt lärande. Men också att detta är en av de starkaste krafterna för social rörlighet, där barn som annars har en tuffare start i livet kan stöttas i sitt lärande och minska risken att ärva sina föräldrars sociala utsatthet.

Forskningsresultat visar att barn som vistats på förskola har en bättre kognitiv utveckling än barn som enbart får omsorg i hemmet. Långsiktiga effekter av förskolan har också konstaterats beträffande verbal och matematisk förmåga hos barnen då de fyllt 8 år. Det har även visats att tidig språk- och matematikinläring är viktig för

barnens senare skolgång. Studier av förskolans effekter på något äldre barn visar att barn från socialt mindre gynnade familjer drar mest nytta av förskolan.

Detta betyder naturligtvis inte alls att förskolan är viktigare för barnens uppväxtvillkor eller utveckling än föräldrarna. Men det betyder att förskolan spelar en mycket viktig roll, framför allt för de barn som har ett svagare stöd hemifrån. Och mot denna bakgrund spelar förskolan en nyckelroll för att förbättra integrationen. För de barn som har föräldrar med svaga eller bristande språkkunskaper är förskolan av avgörande betydelse för att bygga upp en språklig grund som man sedan kan ta med sig in i skolgången.

Arbetsgruppen vill därför se en statlig satsning på de förskolor som har en hög andel utrikes födda barn. Satsningen ska innebära mer medarbetare som arbetar pedagogiskt och strategiskt med att lära barn att i ett tidigt skede läsa, skriva och räkna. De grundläggande kunskaper som lägger basen för en lättare skolstart.

Förskolan utgör som sagt en grundläggande kunskapsbas för de flesta barn. I dag sjunker rätten till antal timmar i förskolan vid till exempel arbetslöshet. Arbetsgruppen vill därför också se ökad tillgång på förskola för de barn som har föräldrar som uppstår försörjningsstöd, som är arbetslösa eller som har andra socialtjänstinsatser.

Nya Moderaterna ska verka för:

- Att extra insatser i skolor med låga resultat införs. Det kan handla om många olika insatser, men gruppen vill särskilt lyfta fram behovet av ökad undervisningstid i svenska för utrikesfödda elever och fler förstelärare.
- Att en statlig satsning görs på förskolor i utanförskapsområden för att det i dessa områden ska kunna anställas extra medarbetare för att lyfta det pedagogiska arbetet och arbeta uteslutande med att lära barnen läsa, skriva och räkna.
- Att barn vars föräldrar är arbetslösa, har försörjningsstöd eller andra socialtjänstinsatser erbjuds bättre tillgång till förskola.
- Att en satsning inom området elevhälsa ska genomföras med inriktning på väsentligt ökad närvaro och tillgänglighet till skolkurator och skolsyster.
- Att skolor med undermåliga resultat kan övertas av Skolinspektionen.

AVSLUTNING

Vi tror på individens drivkrafter och vilja att skapa ett bättre liv. Sverige ska bli bättre på att tillvarata den viljan hos alla, inte minst hos nyanlända. Men dessa möjligheter är också starkt sammankopplade med individuellt ansvar och åtagande– vi förväntar oss att människor som kommer till Sverige ska sträva efter att bli självförsörjande och kunna bidra efter egen förmåga.